

ΕΣΤΙΑ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΛΑ
ΑΔΥΡΙΩΤΟΥ
ΑΥΞΩΝ ΑΡΙΘ. _____

ΤΟΜΟΣ ΔΕΚΑΤΟΣ ΕΒΔΟΜΟΣ

1884

[ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ]

ΤΙΜΑΤΑΙ ₪Ρ. 6 - ΔΕΔΕΜΕΝΟΣ ₪Ρ. 8

ενηλ.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Μητροπολιτη
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΛΑ

ΑΘΗΝΗΣ
Γ. ΚΑΣΔΟΝΗΣ, ΕΚΔΟΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Γραφείον της 'Εστίας: 'Επι της Λεωφόρου Πανεπιστημίου, 38.

1884

νες προλαμβάνουν πάσάν σου ανάγκην και πάσάν σου επιθυμίαν, τὰ ἀτελείωτα γεύματα, ετινα απαιτούν ὄρεξιν Γαργαντούα, τὸ αἰώνιον πανόραμα ἁγῶν ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι διαδέχονται ὁ εἷς τὸν ἄλλον και εἶνε πάντοτε ἀπαράλλακτοι, — διότι ὁ συρμός ἐπιβάλλει τὴν μονοτονίαν εἰς τοὺς ὀπαδοὺς του — ὅλα αὐτὰ μοῦ πειράζουσαν τὰ νεύρα. Μανδάλωσα ὅσον θέλεις τὴν θύραν σου ὑπίπτουσαι πάντοτε τὴν ἐπήρειαν τῶν περιουκλούντων σε. Ἡ οἰκία ἔχει τὴν ἠθικὴν τῆς ἀτμοσφαιραν, ὡς και ἡ πόλις. Ἐπειτα ἐδῶ εἶνε βαρὺς ὁ ἀήρ, και μὲ φαίνεται πάντοτε, ὅτι δὲν εἶμ' ἐντελῶς ἐξυπνος. Χωρὶς ἥλιον δὲν εἶμ' ἐγώ! Τὰ αἰώνια αὐτὰ σύννεφα δὲν ἔχουν τὴν μεγαλοπρέπειαν τῶν ἰδικῶν μας θουελλωδῶν νεφελῶν, τὰς ὁποίας διασχίζει ὁ κερκυνός, διώκει ὁ ἀνεμος και σωρεύει ἐπαλλήλους ὡς κορυφὰς ὑψηλῶν ὄρεων, και αἱ ὀποῖαι τὴν ἐσπέραν ὅταν περάσῃ ἡ καταιγίς, περιβάλλονται τῶσον ζωηρὰ και θαυμάσια χρώματα. Ἐδῶ τὰ νέφη ὁμοιάζουν μᾶλλον μὲ πούπουλα, και παριστάνουν ὁμοιομόρφους και ἀσημέντους ὄγκους τεφρόχρου ἀτμοῦ. Ὡς πρὸς τὰς δύοεις τοῦ ἡλίου, οὐδεμίαν εἶδον ἀκόμη, ἀπ' ὅτου εἶδον τὴν Σιβιταθέκιαν ἀφαιζομένην ἐν μέσῳ τῆς φωτεινῆς ἀνταυγείας τοῦ ἐσπερινοῦ ἡλίου. Θὰ μοῦ εἴπῃς ὅτι ἔχω νοσταλγίαν. Μάλιστα, ἔχω! Δὲν μ' ἐμποδίζει ἡμῶς αὐτὴ νὰ ἐκτιμῶ τὴν εἰδυλιακὴν ἡρεμίαν τῆς χώρας τὴν δύναμιν, τὴν γενναιοσύνην και τὴν εὐθυμίαν τῶν κατοίκων τῆς τὴν καθαριότητα τῶν οἰκιῶν των και τὴν ὑπεροχὴν τῆς γεωργίας των. Ἄν κατώρθωνέ τις νὰ ἐγκλιματίσῃ μερικὰς ἀπ' αὐτὰς τὰς ιδιότητας εἰς τὴν Ἰταλίαν και ἰδίως τὴν καθαρότητα, θὰ ἐγένετο ἀληθινὸς παραδείσος. Ἐν τούτοις θὰ ἤμην ἀγνώμων ἂν κερπενοῦμην διὰ τὴν ἐξορίαν μου, διότι ἔχω τὴν πολυτιμωτάτην τῶν χαρῶν: ἐργασίαν εὐχάριστον και ἐνδιαφέρουσαν.

Μετὰ τινὰς ἀποπειρας συμβουλῶν και ἐπεμβάσεων, τὰς ὁποίας ἀπέκρουσα ἐντυνώτερον ἔσως τοῦ πρέποντος και τοῦ συμφέροντος, ἡ κυρία μου ἀπεφάσισε νὰ μ' ἀφήσῃ πλήρη ἐλευθερίαν ἐνεργείας. Τῆς ἔγραψεν, ὑποπτεύω, ὁ ἐξ ἀδελφός τῆς, ὅτι ἤμην πολὺ δυσμεταχειρίστος ἀνθρωπος. Εἶμ' ἐδῶ πρὸ τριῶν ἡδὴ μηνῶν, και οἱ προσκεκλημένοι διαδέχονται ἀλλήλους ἕκαστοτε ἀδικόπως. Ἄλλ' αἱ μετ' αὐτῶν σγέσεις μου εἶνε ὡς ἂν ἦσαν εἰς τὴν σελήνην. Ἐχουν, ἢ μᾶλλον ἐκείνη ἔχει τὴν συνήθειαν νὰ φέρουν τὸ πᾶν των εἰς τὴν ἀλθουσαν τοῦ χοροῦ, ἡσάκις δὲν πηγαίνουν εἰς τὸ κινῆγιον ἢ εἰς τὸν περιπίκτον, ἢ ὡσάκις βρέξῃ μετὰ μεσημβρίαν. Δὲν δύναμαι, ἐνωσῆς, νὰ τὰ ἀπαγορεύσω, διότι εἶνε δικαίωμα τῆς. Ἐπειδὴ ἤκουσεν, ὅτι εἶμι κλπῶς μουσικός, διέταξε κ' ἐτοποθέτησαν δι' ἐμὲ εἰς τὴν ἀλθουσαν ἐν κλειθυκὴμβάλον. Ἐπάρ-

Δὲν ἦτο φυσικῶ τῷ λόγῳ, δυνατὸν ἀρνηθῆναι τὴν παρῶν, ὅταν ἡ Λαίδη Σάρτερους μὲ τιμᾶ διὰ τὴν παρουσίας τῆς. Ὁμολογῶ μάλιστα ὅτι αἱ τῶν ποσῶν αὐτὰ εἶνε εὐάρεστοι ἀντιπερισπασμοὶ τῆς ἡμερησίας μονοτονίας, και ὅτι αἰσθάνομαι ἀληθῆ στέρησιν, ὡσάκις εἶτε ἐξέρχονται ἐπιπαιεῖ ἢ ἐπ' ἀμάξης, ἢ παιζοῦσι *lawn-tennis* και γινίδιον θουρωδῶδες και ἀκατανόητον, ὡς μ' ἐφάνη ἐνῶ διηρχόμην τὴν αἰλὴν ἵνα μεταβῶ εἰς τὸν κήπον. Δὲν παραπονεῖται πλέον ὅτι βράδυνει ἡ ἐργασία μου. Ὑποπτεύω δὲ ὅτι εὐρίσκει τῶρα εὐχάρισταιν νὰ βλέπῃ τὸ γυναικονίαμα χρωματιζόμενον ὡς ῥόδον. Ἐπρωμθεύθην μερικὰ ὥρατι παιδιὰ χαρικῶν, διὰ τὴν μου χρησιμῶσιν ὡς πρότυπα. Εἶνε ὥρατι ἀναντιρρήτως, ἀλλὰ τῶσον μόνον. Δὲν ἔχουν φωνὴν οἱ ὀλοστρόγγυλοι και γαλανοὶ των ὀφθαλμοί, ὡσεὶ ὁ ἀντιγράφος μόνον τὰ τορνευτὰ τῶν σώματα και τὰ παχουλὰ των μέλη. Τὸ πρῶτον των δὲν λέγει τίποτε τὰ παιδιὰ τῆς Ἰταλίας ἔχουν παραδείσων συγχρότως και κήλασιν εἰς τοὺς παραδόξους ὀφθαλμούς των. Διατί; Διότι τὰ παιδιὰ αὐτὰ δὲν ἔχουν ψυχὴν και ἂν εἶχαν θὰ τὴν ἐπῶλον εὐθηνὰ διὰ τὴν γράσσιν ἀλατισμένην ψᾶν ἢ τομάτας. Ἐγὼ ἐν τούτοις τὸ βλέμμα των κᾶτι τι ἀπερίγραπτον, τὸ ὅποιον στεροῦνται ἐδῶ τὰ παιδιὰ τῆς τῶπου. Συμβαίνει ἀρὰ γε τοῦτο, διότι και τὰ αἰμά μας και τὸ ἔδαφος μας περιέχουσι τὰς δραστικὰς, ἢ μήπως διότι αἱ Ἰταλίδες μητέρες ἀποκομίζουσι τὰ παιδιὰ των τραγωιδίωσιν ἀτροφῶς τοῦ Τάσσου και τοῦ Μεταστασιῶ; ἢ Ἄγγλιδες δὲν ἀπαγγέλλουσι βεβαίως στίχους τοῦ Σακσεπείρου ἐπὶ τῆς κοιτίδος τῶν λευκῶν και ῥοδίνων αὐτῶν πλασματῶν.

Μετέβρασα ἐκ τοῦ προχείρου γαλλιστὶ τὴν Τάσσιν εἰς τὴν Λαίδη Σάρτερους και εἰς τὸν φίλου τῆς. Ἡ μεταβολὴ τῆς μαρφῆς βλάπτει βεβαίως πολὺ τὸν μέγαν ποιητὴν. Ἄλλὰ μερικὰ χωρὶα τοῦ ἐπροξένησαν, φαίνεται, πολλὴ ἐντύπωσιν. Ἀνεγίνωσκον στηριζόμενος εἰς τὴν παραθύραν τῆς φυλακῆς μου—ὡς ὀνομάζουσι τὴν ἀλθουσαν—, ὅθεν φαίνονται ἀπέραντοι γλοερὶ λειμῶνες και κᾶδροι μεγάλοι. Περικυκλούμενος ἀπὸ ὥρατις γυναῖκας, θὰ ὁμοιάζου, ὑποθέτω, μὲ τὸν μυθολόγον τοῦ Δεκαήμερου. Ἡ μάμμη δὲν βλέπει, ἐνωσῆς, τὰς συνδραστικὰς τούτας πολὺ εὐχάριστως. Ἄλλ' ἡ εὐχάρισταις ἢ δυσπρόσκειά τις δὲν ἔχουν σημασίαν διὰ τὴν ἐγγονὴν τῆς, διότι ἡ Λαίδη Σάρτερους εἶνε ἐνθλις, ὀρίζει τὸν ἑαυτὸν τῆς, και δὲν ὀφείλει ὑπακούῃν εἰς κανένα. Ὅλην τῆς τὴν ζωὴν θὰ ἦτο βεβαίως φοβερὰ χαϊδευμένη, θὰ ὠνευρεῖτο πάντοτε πράγματα ἀδύνατα και ἢ πραγματοποιήτα, και ὅτι ἔχε πολλὴν τὴν ἀθάδειαν και ἰδιοτροπίαν. Οὐχ ἦττον νομίζω ὅτι εἶνε καλὴ φύσις. Ἄλλ' αἱ κοινωνικαὶ συνήθειαι

τὴν ἐμύρωσιν τριουτοτρόπως, ὡστε σπανίως ἢ καρδία τῆς πάλαι ὕπαις ἐπρεπε νὰ πάλῃ. Εὐρίσκειται ἐδῶ δουξ τις τοῦ Κίγγλιν, εἰς τὸν πολυαριθμῶν τῆς ἐξεδέλων και τὸν ὅποιον ἐπιθυμοῦν ὄλοι νὰ νυμφεῖθῃ. Εἶνε ἀξιαγάπητος νέος ἐκείνη τὸν ὀνομάζει Βίκ και τὸν πειράζει ἀδικόπως και ἀσπλαγγῶς. Δὲν στερεῖται ἀξιοπρεπείας τινός, ὡσάκις ἡ ἐξεδέλη του ἀκοντίζει ἐναντίον του τὰ βέλη τῆς, ἀλλὰ τῆς εἶνε πολὺ ὑποδέεπτερος ὑπὸ διανοητικὴν ἐποψίν, και ἂν τὸν νυμφεῖθῃ, θὰ τὸ κόμη βεβαίως μόνον και μόνον διὰ νὰ γείνη δούκισσα. Πιθανώτατα θὰ μετενόουν γρήγορα και οἱ δύο, ἂν δὲν θὰ συνέβαινε και τι χειρότερον. Πολὺ ἐπεθύμου νὰ εἰδυμένη νὰ σοῦ τὴν ζωγραφίαν ἐντελῶς. Σοῦ στέλλω μὲν ἰχνογραφίαν τῆς τὴν ἔκαμνα χθὲς τὸ βράδυ, καθ' ἣν στιγμὴν ἀφίπτευσεν ὑποκάτω τοῦ ἀνδρῶν και ὑπὸ τῆ παραθύρα τῆς αἰθούσης. Ἐξέβαλε τὸν μικρὸν τῆς πέτασσαν, ἐστρηγῆθη ἐπὶ τοῦ κικλιδύματός και μ' ἀπέτεινεν ὀλίγας λέξεις. Αἱ πορφυραὶ λάμψεις τοῦ δύοντος ἡλίου, αἵτινες διεπέρων τὸ πυκνὸν φύλλωμα τῶν σμιλάκων, περιέβλην τὴν κόμην τῆς ὥρατις ἀμαζίνος διὰ τοῦ θερμοῦ των φωτός κ' εἶδον εἰς τοὺς ὀφθαλμούς τῆς βαθεῖαν τινὰ και διαπεραστικὴν γλυκύτητα. Τὴν ἰχνογραφίαν αὐτὴν θὰ μεταχειρισθῶ ἀργότερα διὰ νὰ κάμω ὀλόκληρον και μεγαλὴν τὴν εἰκόνα τῆς, ἀφᾶς τελειώσω τὰς τοιχογραφίας και ἐπιστρέψω εἰς τὴν Φλώρινέλλαν, ἀπορῶν ἂν εἶνε ὄνειρον ἢ ἐνθύμησις τῆς ἐν Ἀγγλίᾳ διαμονῆς μου! Θὰ ἔχη βεβαίως ἔως τότε νυμφεῖθῃ τὸν Βίκ, τοῦ ὁποίου θὰ τυραννῇ τὴν καρδίαν και θὰ ἐρεθίξῃ τὸν χαρακτῆρα. Χθὲς μετὰ μεσημβρίαν ἡ Λαίδη Σάρτερους και ὁ κῶμος τῆς — διὰ νὰ μεταχειρισθῶ τὴν καθιερωμένην λέξιν — εἰσέβαλον εἰς τὴν αἰθουσαν τοῦ χοροῦ. Δὲν ἔχω δικαίωμα νὰ τοὺς διώξω ἐκεῖθεν διὰ παντός. Ἦναγκάσθη λοιπὸν νὰ ἀνοίξω τὴν θύραν, και τοὶ ἐναντιώθη πολὺ, τὰ ἡμερολογῶ. Ἦσαν πολυαριθμοί, ἄνδρες και γυναῖκες, ὁμιλοῦντες ὄλοι συγχρότως ἀγγλικά, εἰς τὸν ὅσον ὡστε ἀδύνατον ἦτο νὰ παρακολουθῶ τὴν ὁμιλίαν των. Ἄ! πόσον θὰ εὐχαριστοῦμαι ἂν ἡδυνάμην νὰ τοὺς πληρώσω μὲ τὸ ἴδιον νόμισμα, και εἶχα τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἕνα Ἰταλὸν ἐμπρός μου! Οἱ Ἀγγλοὶ ἀριστοκράταις θέλου, φαίνεται, και καλὰ νὰ δείξουν ὅτι εὐπρεπὲς εἶνε τὸ νὰ φέρεται τις ἀπρεπῶς. Μολονότι ἐπεσε νὰ βίψω τὸ σιγάρον μου, ἀμα εἰσῆλθεν ἡ Λαίδη Σάρτερους, οἱ προσκεκλημένοι τῆς οὐχ ἦττον ἄνδρες και γυναῖκες, ἐξηκολούθησαν νὰ καπνίζου. Ἐφρασαν μετ' ὀλίγον τὸ τέιον. Οἱ ἄνδρες ἐρόβρησαν ἐν εἶδος φοβεροῦ ποτοῦ, συγχέμενον ἀπὸ βακί και ὕδαρ τοῦ Σέττς. αἱ δὲ γυναῖκες κατεδράχθησαν χιλίων εἰδῶν πλαχούντια, ζυμαρικά, σακχαρώτα,

κροπὸς και ἄλλα λιγνύματα. Ἐσυλλογιζόμεν φρίττων ὅτι εἰς τὰς ὀκτώ θὰ ἐσῆμαινε τὸ γεῦμα. Ἀπορῶ ὅτι ὄλοι αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι δὲν ἀποθνήσκουν ἀπὸ δυσπεψίαν. Ὅτε ἠυδόκησαν νὰ ἐνθυμηθοῦν ὅτι ἤμην παρῶν, μοῦ ἀπέτειναν τὸν λόγον γαλλιστὶ. Ἠσθάνθη τὴν στιγμὴν ἐκείνην, ὅτι ὁ δαίμων τῆς ματαιότητος μοῦ ἔδκνε τὴν καρδίαν. Πεισμένος δὲ, ὅτι μ' ἐθεώρου ἐπίσης ἀξίον προσοχῆς ὅσον και τὰ πρόσωπα τῶν τοιχογραφίῶν μου, εἶπα κατ' ἐμαυτὸν: — Λέων, εἰς τὸ ἑλληνικὸν καφφενετον και εἰς Παρισίους ἐνομιζετο πάντοτε, ὅτι ἠδύνασο και σὺ νὰ εἴπῃς κᾶτι. Λάβε λοιπὸν θάρρος και προσπάθησε ν' ἀποστομάσης τοὺς χονδρακίπους αὐτοὺς βακοπότας. Ἐχρῖσα λοιπὸν γαλλικά ἐφαίνοντο ὅτι ἐνόουν ὄλοι των πολὺ καλὰ, ἐκτός ἐνός μόνου κυρίου, ὅστις ὀνομάζεται Λάρδος Γλοσέστερ, ἔχει τὸ ἦθος ἀκατὰ σκαῖόν, και φορεῖ πάντοτε ἐν μόνον ὀαλίον εἰς τὸν ὀφθαλμὸν του. Προσεπάθησα νὰ διακριθῶ και τὸ κατάρθωσα. Παρατήρησα δὲ μετ' ὀλίγον μ' εὐχάρισταιν μου, ὅτι αἱ τρώγουσαι τὰ σακχαρωτὰ δὲν ἐπρόσεχαν πλέον διόλου εἰς τοὺς πίνοντας σόδα. Διηγῆθην ἱστορίας ἐτραγωιδῆσα μικρὰ ἄσμεττα συνοδευόμενος μὲ μανδουλίον ἐπαιζα μίαν συμφωνίαν τοῦ Σοῦβέρτ και ἐν τεμαχίον τοῦ «Μαυσέως ἐν Αἰγύπτῳ». Ἀπετόλησα ἔπειτα νὰ ἐπιρρίνω τὰ ἀγγλικά ἤθη. Ἐν δὲ μόνον πρᾶγμα ἐμετρούζε τὴν εὐτυχίαν μου, ὅτι οἱ ἀκροαταὶ μου εἶχον πολὺ ἀμῶλν τὸν νοῦν, ὡστε νὰ αἰσθανθοῦν τὸ κέντρον τῶν λόγων μου. Μόνη ἡ Λαίδη Σάρτερους ἐθύμωσα, και ὑπερασπίθη κατὰ τὰς ἰδέας τῆς τὸν τρόπον τοῦ βίου τῆς και τὰ ἀγγλικά ἔθιμα, τὰ ὅποια μ' ἐφαίνοντο ἀπαισία διὰ τὸν ἐγωισμόν των. Ἄς ἦνε! Μοῦ παρουσιάσθη εὐκαρία, τὴν ἤρασα, και, νὰ εἰπῶ τὴν ἀλήθειαν, δὲν μὲ ἀφῆσαν οἱ ἀκροαταὶ μου, εἰμὴ μόνον ὅταν ἐσῆμανεν ὁ κῶδος τοῦ γεύματος. Ὅλιγον πρὶν ἀνεχώρησόν, συνῆψα ὁμιλίαν λατινιστὶ μ' ἕνα τῶν ξένων τῆς Λαίδης Σάρτερους, ὀνομαζόμενον Βέρτη, διακεκριμένον φιλόλογον και καλλιτέχνην συγχρότως. Ἐφάνη ἐκπλαγίς, και μ' ἀπήνηταιν εἰς τὴν αὐτὴν γλῶσσαν. «Δὲν πρέπει νὰ ὁμιλῆτε λατινικά, ἀνεφώνησεν ἡ Λαίδη Σάρτερους, ἠξέβητε ὅτι δὲν τὰ ἐνοοῦμεν» — «Τὰ ἐνοοεῖτε, ἀπήνηταιν ζωηρῶς, ὅσον ἐνωῶ τὰ ἀγγλικά σας». Ἡ ἀπάντησις αὐτῆ ἐφάνη ὅτι τὴν ἐπέεραξε. «Καλὸν μάθημα!» ὑπέλαθεν ὁ συνδιαλεγόμενος μετ' ἐμοῦ. Ἐλπίζω νὰ μὴ τοὺς γείνη συνήθεια νὰ παίρουν τὸ πᾶν των εἰς τὴν ἀλθουσαν τοῦ χοροῦ. Ὁ θυμὸς εἶνε πάντοτε κακὸν πρᾶγμα. Ἐπειτα μ' ἔκαμνα νὰ χάσω τὰ τελευταῖα φῶτα τῆς ἡμέρας και εἶνε τῶσον ὀλίγον φῶς εἰς αὐτὸν τὸν τόπον, και κατ' αὐτὰς ἀκόμη τὰς πλέον εἰνοτικὰς ὥρας

της ημέρας. Χαίρε, αγαπητέ και σεβαστέ μου φίλε. Σε απάξομαι εκ καρδίας.

Ο κ. Χόλλυς προς την Λαίδη Σάρτερς. Θα ήμην πολύ εύτυχής, αν ήδυνάμην να υπακούσω εις την φιλόφρονά πρόκλησίν σου· άλλ' ούδεμίαν έχω ελπίδα να επιτύχω άδειαν μέχρι του Σεπτεμβρίου, και τότε δε ακόμη θα ήνε τό πολύ δεκαήμερος. Ως γνωρίζεις άναπληρώ προσωρινώς τόν προϊστάμενόν μου, όστις δέν θα επιστρέψη εκ του κυνηγίου πρό του νοεμβρίου.

Εδώ έχομεν άνυπόφορον ζέστην και πληξίν. Ένίοτε κάμνω μερικώς έκδρομάς προς έπισκεψίν φίλων, τότε εις τό Φροσκάτι, τότε εις τό Τίβολι, τότε εις τό Πάλο ή εις τό μέγαρον Όδεσκάλκι. Άλλ' εινε άδύνατον να διαφυγή τις τό πνιγηρόν βάρος του καύσανος, εκτός αν υπάγη ν' αναπνεύση τόν άέρα του βουνού· άλλ' εγώ είμαι τόσον σφιγκτά δεμένος εις τό γραφείον, ώστε τοιαύτη τυληνρά έπιχειρήσις μου εινε άδύνατος. Λέγεται ότι θα έχομεν περιπλοκάς, και αι βουλαί δυνατόν να συγκληθούν από άραν εις άραν. Άλήθεια, πρό πολλού καιρού δέν μου έκαμες λόγον περί των τοιχογραφιών σου· ή δε σιωπή σου μου φαίνεται εύγλωττοτέρα των μεγαλειτέρων έπαίνων. Τόν έτρέλλανες ήδη έντελώς; Έπιεν εξ άπελπισίας τόσην χλωράλην, ώστε να κοιμηθή τίν αιώνιον ύπνον υπό τούς σμιλακούς του άρουμού σου; Άν δέν μου άπαντήσης βητώδ και σαρφώδ, θα γράψω εις την μάμμην σου να την έρωτήσω τί συμβαίνει.

Η Λαίδη Σάρτερς προς τόν αυτόν.

Εγώ αυτή, φίλτατέ μου Έρρίκε, αναλαμβάνω να σου έπω την άλήθειαν, μολονότι ή άνοησία σου δέν άξίζει κινήτην την τιμήν. Η άπαστολή σου εινε εις άρίστην κατάστασιν. Οι τούτοι αρχίζουν να καλύπτανται με ίχνογραφήματα, και εινε ήδη αρκετά εύμορφοι. Έχει σκοπόν να ζωγραφήση την στοάν της μουσικής δια γραφίτου. Δέν ήξεύρω τί έννοει δια τούτου· άλλ' ακολουθώ κατά γράμμα τας παραγγελίας σου, και δέν αναμιγνύομαι διόλου εις την έργασίαν του. Του άφίνω πλήρη έλευθερίαν ενεργείας. Άφού έδήλωσεν, ότι εύρίσκει άνήγον και άσχημον τό παιγνίδιον του Ιαιουλιανού, δέν ήμπορώ, έννοείται, να τόν καλέσω να παίξη μαζί μας. Πότε και πότε, άπαξ ήως της έβδομάδος, μάς τραγωδεί καμμίαν μελωδίαν ή μάς αναγινώσκη με πολλήν χάριν κανέν Ιταλικόν ποιήμα. Τραγωδεί άληθώς πολύ άρατά. Άπορώ πώς δέν έμδθηκεν εις τό θέατρον. Ο Βικ τόν έκαμε φίλον, πάλμας πολύ παράδοξον, διότι όλίγως μόνον λέγεις ήμπορούν ν' άνταλλάξουν. Ένθυμείται τά γαλλικά του Βικ, τά γαλλικά τά όποια έμαθεν εις τό Έτον, και τά όποια ένόμιζε περίφημα, μολονότι μόλις

του επέτρεπον να έννοη τά φοβερά μελωδικά μάτια των Παρισίων και να παραγγέλη έν δειπνον εις του Βignon;

Κανείς μας δέν τόν υπέθετεν ικανόν να ήπνη, ότε, τας προάλλαις, ένώ είχαν βγάλει τά έλογα από τόν σταύλον, δια να μάς τά φέρου ή Souchong (τήν ένθυμείται βέβαια) άρμα πρός τό μέρος του δάσους, όπου έκείνος έκαμη τόν περιπάτόν του. Είς μίαν στιγμήν την έσταμάτησε και την ήπνευσεν. Άφού δε τήν έτρεξε τρία μίλλια περίπου, κ' έπήδησεν έν πλήθος φράκτας και τάφρους, κατώρθωσε ή την ήσυχάση και την επανέφερεν ως άρνιον, ή ένόμιζομεν όλοι, ότι κάπου ειχε κρημνισθή.

Ο κ. Χόλλυς προς την αυτήν.

Ωρατόν άλογον δια γυναίκας, ή Souchong! Άλλά ποίος εινε ο ήρωϊς; Δέν ήξευρες ότι Βικ εινε ήπνεύς;

Η Λαίδη Σάρτερς προς τόν αυτόν.

Τίς ήδύνατο να υποθέση, ότι ο Ιταλός ήξευρει να ήπνεύη; Ένόμιζα ότι ως προς τούτο δέν ήσαν οι Ιταλοί επιτηδειότεροι των Γάλλων.

Ο κ. Χόλλυς προς την αυτήν.

Με συγχωρείς δια τό λάθος! Ένόησα. Άλλ' παραιτήσου, πε παρακαλώ, των νησιωτικων άποπληξων. Οι Ιταλοί δέν εινε καλοί ήπνοκάμη συμφωνών· εινε όμως ήπνεύς. Ως προς τούς Γάλλους δε, παρηκολούθησες ποτέ κινήγια· έλάφων εις τό Σαντιλά, ή άγριοχοίρων εις τό Άρδέννας; Μεγάλη καλωσύνη του Βικ να ήχη συμπάθειαν προς τόν δαμαστήν της Souchong.

Η Λαίδη Σάρτερς προς τόν αυτόν.

Ο ήλιος φαίνεται, σ' έκαμε να λέγης άλλ άντ' άλλων. Η Souchong διόλου δέν έδωμάσθη· θέλει πάντοτε να διαγκάση τόν ήπνοκάμη της και να σπάση με τά λακτίσματα την έμαξαν!

Ο κ. Χόλλυς προς την αυτήν.

Μίαν λέξιν ακόμη. Θα υπάγης εις τό κάουσις έφέτος, ως συνήθως, και ή εγώ;

Η Λαίδη Σάρτερς προς τόν αυτόν.

Διατί υπογεγραμμένη τόσον άπλή έρώτησις; Όχι, δέν θα υπάγω, διότι ο Γλαυκός έπισκευάζεται, και θα τόν χρειασθώ τόν χειμώνα.

Ο κ. Χόλλυς προς την αυτήν.

Εύχαριστώ! Έπρεπε να μαντεύσω την άπάντησίν σου. Μήπως έχεις σκοπόν να διακομήσης και του Γλαυκού τόν θαλαμον ή γραφίτου; Άν ναί, έχω πρόχειρον τόν άνθρον, τόν όποτον έπρεπε να σου στείλω δια τήν κίθουσαν του χορού. Είνε· έξήκοντα οκτώ έτών, έχει παράσημα και διπλώματα, εινε καθηγητής, μέλος χιλίων καλλιτεχνικων συλλόγων και έν συνόλω... ζών. Άν τόν είχα στείλη, θα υπέφερον κάπως αι τοιχογραφίαι σου, άλλ' δέν θα υπέφερον ο ζωγράφος των. Αυτός όμως

δέν θα μετέφραζε βεβαίως τόν Τάσον, ούτε θα έκαμε τόν Μιζέππαν εις την άρχην της Souchong. Δυστυχώς ή φρόνησις έρχεται πάντοτε άργά.

Η Λαίδη Σάρτερς προς τόν αυτόν.

Έστειλα πρό μικρού εις τας έφημερίδας του μεγάλου κόσμου μίαν μικράν σημείωσιν, δια της όποιας ειδοποιείται τό παγκόσμιον κοινόν, ότι ο κ. Χόλλυς, ο τόσον γνωστός και τόσον γενικώς εκτιμώμενος, προσεβλήθη εκ παραφροσύνης, κατόπιν σειριάσεως, την όποιαν έπαθεν έξασκών τά διπλωματικά του καθήκοντα έν Ρώμη.

Ο κ. Χόλλυς προς τόν δούκα Κιγελου.

Εις Μίσην Ernest.

Αγαπητέ μου Βικ, ήξεύρεις πόσον εύχομαι υπέρ σου, άλλά τί ήμπορώ να κάμω; Ποτέ μου δέν είχα μεγάλην έπιρρόην εις την επτροπευομένην μου, και μακρόθεν δέν έχω καμμίαν. Άν της γράψω υπέρ σου, θα γείνη τούτο ίσως αίτία να διατεθή άμετακλήτως έναντίον σου. Είμαι πεπεισμένος ότι έχει μεγάλην προς σε ύπόληψιν και ότι δέν ήδύνατο να κάμη καλλιτέραν έκλογήν. Και αν έντελώς λησμονηθούν τά έξαιρετικά προτερήματα, δια τά όποια ή Βελγίαβια στηρίζει έπί σου, όλας της τας ελπίδας, άφ' ότου έξήλθες βγδους της σχολής του Έτον, ή χρηστότης της φύσεώς σου, ή ευθύτης των φρονημάτων σου, ή προσήθεια και ή όμαλότης του χαρακτήρος σου και τό μέγα πλεονέκτημα ότι γνωρίζεις τόν Ιδιόν της, εινε δι' έμέ πολύ σπουδαιότεραι έγγηύσεις εύτυχίας. Άν όμως αισθάνεσαι, ότι δέν σε συμπαθεί, μη της δώσης εύκαιρίαν να σε καταστήση δυστυχή.

Η Έσμεά εινε γυνή, ή όποια δύναται τό παν να κάμη αν καλήση ή καρδιά της. Άν όμως έχη προς σε άπλήν τινα φιλίαν. . . τότε, αγαπητέ μου Βικ, αυτοκτόνησε μάλλον παρά να καταστρέψη τό μέλλον σου, εκτιθέμενος εις αιώνιαν άπογοήτευσίν, εις διαβρωτικήν ζηλοτυπίαν και εις άφοσίωσιν ματαίαν. Αυτά είλικρινώς φρονώ, και είσαι έλευθερος να κάμης όπως νομίσης. Έπιθυμώ μόνον να μου άπαντήσης εις την έπομένην έρώτησιν. Έπταισα ή όχι, να στείλω αυτου τόν Ρέντσον; Μολονότι υπέθετα, ότι θα τόν έτυράννει κάπως ως προς την ζωγραφικήν του, ποτέ μου δέν έφαντάσθη ότι θα έπρόσεχεν εις αυτόν περισσότερον από τόν Ιατρόν ή τόν έφημέριόν της. Τρέμω δε, μη δέν άνελογίσθην όσον έπρεπε τό θέλητρον άραίας μορφής και την δύναμιν δύο μαύρων όφθαλμών.

Ο δούκς Κιγελου προς τόν κ. Χόλλυς, εις Ρώμη.

Εν Μίσην Ernest.

Όχι, δέν υποθέτω ότι τρέχει τίποτε με τόν Ιταλόν εξ όσων υποπτεύεις. Ο άνθρωπος ά-

σχολεῖται άποκλειστικώς με την ζωγραφικήν του. Μου ένέπνευσε δε πολλήν συμπάθειαν. Μολονότι εινε εύμορφος, δέν εινε γυναικάρεσκος, ούτε μάταιος. Έχει ο ταλαίπωρος καταπληκτικήν ύπερηφάνειαν, και δι' αυτό δέν ζητεί να υπερηγήση τόν κύκλον του. Δέν μου φαίνεται να έχη καμμίαν ελπίδα επιτυχίας. Συ τόν γνωρίζεις βεβαίως κατά βάθος. Μ' όσα και αν μου γράφεις, και μολονότι πιστεύω ότι έχεις δίκαιον, έπιμένω έν τούτοις. . . Θα δοκιμάσω.

Προδήλωσ ή Βαρμέα πολύ όλίγων με νοστιμεύεται· άλλά τέλος πάντων, αν δέν νοστιμεύεται και τούς άλλους, διατί ν' αποθαρήνω; Δέν ήμπορώ να έκφρασθώ έμπρός της ως θα έπεθύμουν, ούτε να την κυττάξω ως ο Γκαλός όταν αναγινώσκη τόν Τάσον. Ούχ ήττον θα έκαμνα τό παν δι' αυτήν, και δέν πιστεύω να υπάρχη γυνή όμοία της εις τόν κόσμον. Άν έχη έλαττώματα, δέν τά γνωρίζω. Είν' έλευθερά, αν θέλη, να με μεταχειρισθ ή ως τόν πηλόν των υποδημάτων της· εγώ και κάλιν θα την άγαπώ δια βίου.

Ο κ. Χόλλυς προς τόν δούκα Κιγελου.

Όρθά λέγεις, αγαπητέ μου Βικ· άλλ' αι γυναίκες άδιαφορούν δια τά όρθά όσον και δια τόν πηλόν των υποδημάτων των. Ίσως μάλλον και προτιμώσι να τας μεταχειρίζωμεθα κατά τόν αυτόν τρόπον. Περίεργος όρεξις· άλλά τοιαύται εινε. Ηκουσα πολλάκις περί της όξυδερχείας του έρώτος. Άλλ' εγώ νομίζω ότι εινε τυφλός, όσον δέκα χιλιάδες τυφλοπόντικοι, και με φαίνεται ότι δέν κάμνεισ αν την εξαίρεσιν. Ο Θεός μαζί σου, αγαπητέ μου φίλε! Έμπρός, και προσπάθησε να κερδήσης.

Ο δούκς Κιγελου προς τόν κ. Χόλλυς.

Έχασαι Μόλις κατεδέχθη να μ' άκούση. Άναχωρώ δια τό κυνήγιον των έλεφάντων. Άνεχώρησα· γράψε μου εις Λονδίνον.

Ο κ. Χόλλυς προς τόν αυτόν.

Είμαι καταλυπημένος. Σε συμβουλεύω όμως να παραιτήσης τό εις Άφρικην ταξείδιόν σου και τας θρησκευτικές σου μαχαίρας. Πήγαινε κτλίτερα εις τό Βένδερικ ή εις τό Γλενλοχρή, και θα κάμω τ' άδύνατα δια να έλθω να περάσω μίαν εβδομάδα μαζί σου.

Ο δούκς Κιγελου προς τόν κ. Χόλλυς, εις Ρώμη.

Λίσχη των σωματοφυλάκων, έν Λονδίνο.

Καιμπρά! Οι ζυλοπετεινοί εινε τώρα εις τόν καιρόν των. Ο Ρωμαίος έν' έπίφοδος όσον και ο ήπνοκάμος της. Μεγάλη σου ή καλωσύνη, ότι δέν μ' έγγραφες τό τυπικόν: Δεί σου τό έλεγα; Σε περιμένω εις τό Γλενλοχρή.

Ο Λίαν Ρίντσος προς τόν δόν Έκελινον Φεβέρην.

Έλαβον, αγαπητέ μου πάτερ, την έπιστολήν σου με πολλήν μου εύχαρίστησιν κ' εύγνωμοσύνην. Έλυπήθην πολύ μαθών ότι ο υίός

της πτωχής Τέσσας έτυχε κακόν αριθμόν. Η στρατεία είνε σκληρά δια τους άνδρας και πολύ σκληροτέρα δια τας μητέρας. Πάσα της πατρίδος ειδήσεις μ' ενδιαφέρει όταν αναγινώσκω τὰ γράμματά σου, ακούω, μου φαίνεται, τους τέττιγας να ψάλλουν, τους αραβοσίτους φρίσσοντας υπό τον άνεμον, και τους κρωγμούς των γλαυκών. Αί επιστολαί σου μου φέρουν άρώματα άγρίου αιγαλήματος, άνθους λεμονέας κ' εύσμου πρωίνης δρόσου. Έδω, όταν περιπατώ εις τὰ ύπόστεγα θερμοκήπια, νομίζω ότι εύρίσκομαι εις τας Ιταλικάς πεδιάδας κατά την άνατολήν του Ιουνιακού ήλιου. Η Λαίδη Σάρτερς είνε τώρα σχεδόν μόνη εις τον πύργον της. Όλοι της οι ξένοι ανεχώρησαν, εκτός μιας χαρακτηριστικής νεάνιδος, της Λαίδης Έρμιόνης και της σοβαράς μάμμης. Ο περίφημος δούξ άπελύθη, φαίνεται, καθώς λέγει τουλάχιστον ο άρχικηπουρός, εκείνος εστις όμιλει καλὰ τὰ γαλλικά. Είμαι έντελώς εύνοούμενός του, άφότου του έδειξα πώς κατώρθωσες να θεραπεύσες τας άμπέλους σου από την ασθένειαν, την οποίαν ονομάζομεν κρυπτόμυια, και ήτις προσέβαλεν έδω τὰ κλήματα των θερμοκηπίων. Η αναχώρησις του νέου δουκός είνε ήδη γεγονός τετελεσμένον. Προς έμέ έφέρθη ως άληθής εύγενής, αλλά δεν ήτο καθόλου δια την Λαίδη Σάρτερς τον έτυράννει, τον επερίπαζε, τον μετεχειρίζετο ως άνόητον — άδίκως, μολονότι ο δούξ έχει τὸ ήθος άδέξιον, και όμιλει τήν πρόστυχον εκείνην γλώσσαν, την όποιαν συνειθίζουν σήμερα οι νέοι του συρμού, καθ' όσον τουλάχιστον ήδυνήθη να κρίνω άφ' όσους είδα έδω. Η Λαίδη Σάρτερς και η Λαίδη Έρμιόνη εξακολουθοῦν να πίνουν τὸ τσάι των εις την αίθουσαν του χοροῦ. Αρχίζουν δε τῆ άληθεία, να ένοσῶν πολύ καλὰ τὸν Τάσσαν. Η Λαίδη Σάρτερς έχει θαυμασίαν φωνήν μεσοψιφώνου, άλλ' η μέθοδός της είνε δυστυχώς πολύ έλλιπή. Δέχεται τας παρατηρήσεις μου με πολλήν ευμένειαν τήν διδάσκω δε συγχρόνως τὸ μανδολίνον. Τὰ μαθήματά μας όμως θα παύσουν έντός ολίγου, διότι σκεπύει μετ' ολίγας ήμέρας να μεταβῆ εις επισκεψιν των φιλικῶν της πόργων. Αί επισκέψεις αὐταί, λέγει, της είνε πολύ πληκτικά. Η έποχή των κυνηγιῶν εις τήν Σκωτίαν ήρχισεν ήδη, φαίνεται, και θ' άρχισῆ άπ' εκεί. Οι άνδρες, ως λέγει, άφου κυνηγήσουν όλην τήν ήμέραν, κατακτον τὸ βράδυ από τήν κούρασιν άρνία ή λίθοι. Οι άνθρωποι του μεγάλου κόμμου μου φαίνονται ότι γίνονται μόνοι των δούλοι καθηκόντων, όχληροτάτων. Μολονότι δε κηρύττουν άνυπόφορον τον τρόπον του βίου των, εξακολουθοῦν έν τούτοις τὸν ίδιον δρόμον. Αν ήμην εις εξ' αὐτῶν, θα τους εξέπληττα βεβαίως δια τῆς ανεξαρτησίας μου.

Θα με υποχρεώσες πολύ να μου σταλῆς η μέγα λεύκωμα με Ιχνογραφήματα, τὰ όποια έκαμα όταν ήμην πολύ νέος, προς διακόσμησιν του Morgante Maggiore. Η Λαίδη Σάρτερς επιθυμει να τὰ ιδῆ τὸ ποιήμα, τὸ όποιο τῆς διηγήθη, με άποκαπας έννοεῖται, τήν διασκέδασε πολύ. Τῆς είπα, ότι οι χωρικοί μου μορφώνουν δράματα εκ των παλαιῶν αὐτῶν ποιημάτων, και τὰ παίζουν επάνω εις τὰ βουνά μας με μάνες τας φυσικάς κύκλω σκηνογραφίας. Κινει τις εύκολα τὸ ενδιαφέρον τῆς Λαίδης Σάρτερς, ιδίως όταν άποτεινεται εις τήν φαντασίαν της. Έχει πνεῦμα, αλλά τῆς σπαταλᾷ εις μάτην. Με συγκινει πολύ, τὸ έμολογῶ, η μεταβολή της άφ' ής ήμέρας τόσο δικαίως μ' επείραξε δια τὸ ζήτημα του φράγκου τὸρα είνε εύγενεστάτη και πολύ προσηνημαζύ μου. Δεν δύναται, βεβαίως, να παρατήσῃ έντελώς κάτι τι άπότομον, τὸ όποιο έχου συνήθως οι τῆς, αλλά τουλάχιστον προσπαθεῖ να κρατηται. Ακούει με ύπομονήν μερικάς άληθείας, τας όποιας τολμᾷ και τῆς λέγω, και φαίνεται έντροπυμένη δια τήν άμάθειάν της, προκειμένου περι φιλολογίαν ή τέχνης. Άλλοτε υπερηφινεῖτο δι' αὐτῆν τήν άμάθειαν. Η άνάτροφή της θα ήτο βεβαίως πολύ παρημελημένη. Μαῦ διηγήθη έν τούτοις, ότι από τεσσαράων μέχρι δεκαεπτὰ ετών έμεινεν εις τας χείρας μιας διεθνούς παιδαγωγού, ήτις τήν παρεγέμισε κατά γράμμα με παντός ειδους άσυκαρτήτους γνώσεις. Ότε συνεπλήρωσε τὸ δέκατον έβδομον έτος και έτελείωσε τας σπουδάς της, υπήγεν εις τὸν άσμον τούτο δε συνέθη πρό πέντε ετών. Ακου με πολλήν προσοχήν, ότι τῆς διηγοῦμαι περ τῆς πολυμαθείας σου και τῆς άπείρου αγαθότητός σου, περ τῆς στέγης σου, τήν όποιαν μου κατέστησες τόσο προσφιλή, και περ τῆς χαριτωμένης άγροτικῆς σου οικίας, όπου ή γρατία Μάρθα μ' έμάλωνεν όσάκις άφίνα τὰ όρνιθας να τρέχουν εις τας πρασιάς και τὰ κίχλας να κλέπτουν τας ελαίας. Πότε θα έπαινώ τὸ αγαπητὸν μικρόν σου προσδυτέρει με τους λευκοῦς ασβεστωμένους τοίχους του Ζωγραφίζω τὸρα τὸν Ύλαν συρόμενον έντός τῶν ὕδατων υπό των νυμφῶν. Δεν εδῆκα πρότιμον δια τὸν Ύλαν κατέφυγα λοιπόν εις τας άναμνήσεις μου, κ' ένθυμήθη τους μελαγχροίτους και τὸσον εύσώμους νέους μας, όταν βοιθίζωνται και αλειούσιν εις τους ρύακας των βουνῶν μας. Τήν Ιταλίαν επίσης συλλογίζομαι, θαάκις πρόκειται να ζωγραφίσω νεκρηνή τινα σκηνήν, από τας ωραίας εκείνας, τας όποιας αγαποῦν οι ναῦται. Έδω, όταν ανατέλλῃ η σελήνη, φαίνεται ως να θέλῃ να κρησφύλαξ. Τὰ άστρα, όσάκις φαίνονται, — και τούτο συμβαίνει δύο νύκτας εις πέντε — είνε μικρά και

ώχρα. Αχ! πότε θα ιδῶ πάλιν τήν Αφροδίτην να λάμπη, με τὸ διαφνές της φῶς, εις τὸ σκοτεινόν μέτωπον του Σωράκτου ή επί των χιόνων τῆς Λεονέσσας; Ο Δὸν Έκελίνος Φιβέρης προς τον Λέοντα Ρέντσαν. Σου στέλλω τὸ βιβλίον, τὸ όποιον μ' έζητήσες, αγαπητέ μου υιέ, κ' έλπίζω να τὸ λάβῃς ταχέως. Είμαι πολύ εύτυχής, βλέπων ποίαν θέαν έχου πάντοτε εις τήν καρδίαν σου ή ταπεινή μας κατοικία και τὸ μικρόν χωρίον μας. Είς κανέν μέρος, αγαπητέ μου υιέ, δεν θα έχῃς τήν ύποδοχήν, ήτις σε περιμένει έδω. Όταν οι πόδες σου πατήσουν πάλιν τας στενάς άτράπους των βουνῶν μας, έσο βεβαίως, ότι θα μᾶς φέρῃς πάλιν τήν εύτυχίαν και τήν χαράν. Η Μάρθα γηράσκει, άλλ' όχι τόσο, μ' επιπροτίξει να σου εἰπῶ, ὡστε να μη σε αγαπᾷ πάντοτε. Συγχώρησόν μου τὸρα να σου άπατείνω και μερικάς παρατηρήσεις. Η κυρία, ήτις σε ξενίζει, σου έμπνέει ένδιαφέρον πολύ φυσικόν' πρόσεζε μόνον, μη γίνῃ ζωρότερον του δέοντος. Τὰ μαθήματα τῆς μουσικῆς και αι άναγνώσεις των ποιητῶν μας μ' άνησυχῶν κάπως, τὸ έμολογῶ. Δεν είνε άμφιβολία ότι αὐτὰ εύχαριστοῦν τήν μεγάλην αὐτῆν κυρίαν, όσον και σε. Άλλ' επειδή είνε μεγάλη κυρία, σὺ δε εἶσαι υπερήφανος και πτωχός, η οικειότης αὐτῆ δεν είνε άκίνδυνος. Συγχώρησόν με δια τήν παρατήρησιν, και έσο βεβαίως ότι τους φόβους μου προκαλεῖ η φρόνησις τῆς μεγάλης μου άγάπης. Ο Θεός να σ' εύλογῆ. Ο Λέων Ρέντσαν προς τον Δὸν Έκελίνον Φιβέρην. Έξαιρέτε και αγαπητέ μου πάτερ, μη άνησυχῆς. Ηξερῶν να προφυλαχθῶ από τὸν κίνδυνον. Η υπερηφάνεια, όσον άδικαιολόγητος και αν ήνε εις άνθρωπον του γένους μου, είνε πάντοτε ήθικῆ δύναμις. Η οικοδέσποινά μου είνε, τ' έμολογῶ, θελκτικῆ και μου έμπνέει ζωήρην ένδιαφέρον, αλλά λόγος τούτου είνε η αντίθεσις μεταξύ των όρατῶν ελαττωμάτων της και των μεγάλων προτερημάτων τῆς καρδιάς της, μεταξύ του φοβεροῦ της, και τῆς ανεπιγνώστου, εγωισμοῦ και τῆς εύγενείας τῆς εύαισθήτου φύσεώς της. Όλοι αὐταί αι αντιφάσεις τήν καθιστοῦν περιεργότατον ψυχολογικόν πρόβλημα τούτο φαίνεται άφηρημένον κάπως και φιλοσοφικόν, άλλ' άληθῶς οὐδέν άλλο μ' ενδιαφέρει πράγματι η ή περίπλοκος αὐτῆ φύσις. Έν τούτοις τὸ αντικείμενον αὐτὸ τῆς σπουδῆς θα μού λείψῃ έντός ολίγου, διότι, ως σου έγραφον, φεύγει ταχέως. Δεν είνε μάλιστα βεβαίον, αν θα επιστρέψῃ πρὶν μεταβῆ εις Κάνναν, δηλαδή πρὸ του χειμῶνος. Είνε συνήθεια εις τήν Αγγλίαν να τρέχουν από πύργον εις πύργον όλον τὸ φθινόπωρον. Εύρίσκειται τις ταιουτοτρόπως διαρκῶς επί τῆς

σκηνῆς, ως επί άληθινοῦ θεάτρου. Ένδυμασίαι άτελείωτοι, και γεύματα και διασκεδάσεις και φλυαρία παντός ειδους. Εὐκόλως έννοεῖται, εξ' όσων λέγει περὶ του βίου αὐτου η Λαίδη Σάρτερς, ότι οὐδέν αὐτου κενότερον και όμως με βεβαίως, ότι έχει και αὐτῆ η ζωῆ πολυλάκις τὸ θέλητρον της, και ότι, άμα κανεις τήν άρχισῆ, δεν ήμπορει πλέον να ζῆσῃ άλλῶς. Εὐτυχῶς εἶμαι εξησφαλισμένος, ότι ζωὴν ταιούτην δεν θα ζῆσω ποτέ μου. Έσο ήσυχος λοιπόν ως προς τους κινδύνους, τους όποιους θα διέτρεχῃ. Όπως ήδη σε τὸ είπα, με προφυλάττει τριπλοῦς θώραξ: η πτωχεία μου, η τέχνη μου, και η υπερηφάνειά μου. Κατὰ τήν εις Παρισίους διαμονήν μου ήγάπησα μίαν γυναίκα σου εξεμυστηρεύθη τὸ πρόγμα μίαν θερηνήν έσπέραν, καθήμενος εις τήν θύραν σου, ένῶ η χρυσοῦς δίσκος τῆς σελήνης έλαμπεν εύρύς δια μέσου των φλεγόμενων νεφελῶν τῆς δύσεως. Η γυνή εκείνη άπέθανε, και, τὸ λυπηρότερον, δεν ήτο αξία του πάθους τὸ όποιον μου ένέπνευσεν. Έθεραπεύθη δια πολὺν καιρὸν από έρωτα και από τρέλλαν. Θα μείνω μόνος, ως έρημίτης, καθ' όλον τὸ άνεμῶδες φθινόπωρον και τὸν σκυθρωπὸν χειμῶνα του τόπου τούτου. Αρκεί μόνον να έχω άρκετὸν φῶς να ζωγραφίζω, και δεν με μέλει. Σχεδιάζω τὸρα τήν ταφήν τῆς Δάφνης. Δεν εύρίσκω πρότυπον έν μέσω των χονδρῶν αὐτῶν και παιδαλιῶν γεωργῶν. Άλλ' ένθυμοῦμαι σώματα τόσον εύσταλῆ, τόσον εύκίνητα, τόσον χαριέντα, ωραία μελαγχροινὰ πρόσωπα, άμάξια συρόμενα υπό βωῶν μετὰ τὸ θέρος, χορούς ρυθμικούς υπό τήν σκιάν των ελαιῶνων, νέους γυμνοῦς, λιγυρούς ως κάλαμος, άντλοῦντας ὕδωρ δια του γερανίου, ως κατὰ τους χρόνους τῆς Δάφνης. Πόσα πράγματα έχομεν ακόμη τὰ ίδια από τῆς εποχῆς του Θεοκρίτου! Ναι, αγαπητέ μου και εξαιρέτε φίλε, έσο πεπεισμένος ότι η καρδιά μου είνε τόσον γεμάτη από Ιταλίαν, ὡστε άδύνατον είνε να τρελλαθῇ άλλου. Έπειτα, πιστευσε και τούτο: αν η Λαίδη Σάρτερς με υπολήπτειται κάτι περισσότερο από τὸν οικονομόν της, δεν με θεωρεῖ όμως άνωτερον γραμματέως η καθηγητοῦ. Έσως τὸ πολύ πολύ με υπολαμβάνει όμοιον προς τον Ρίτσιον¹, εις δν μόλις θα κατεδέχετο η άλαζών αὐτῆ βασιλισσα να ρίψῃ τὸ χειρόκτιόν της η έν βλέμμα αἰκτου. Έγώ οὔτε χειρόκτιον θέλω, οὔτε αἰκτου. Θα ήμην άπλῶς εύχαριστημένος, αν, όταν τελειώσῃ η αίθουσα του χοροῦ, μειδιάσῃ και μου εἴπῃ: A rivederci (ανάβλεπόμεθα), καλέ μου και αγαπητέ φίλε!

[Έπαισι συνήμα].
¹ Ύπανιγμός του γνωστοῦ Ιταλοῦ εύνοούμενου τῆς Μαρίας Στουαρτίδος. Σ. τ. Μ.

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΑ

κατά τὸ 1883

Συντάγμα καὶ τίτλος ἰδί σελ. 91.

Ἡ σατυρική ἐφημερίς δὲν εἶναι πρῶτον ὅ-
 λως διόλου νέον ἐν Ἑλλάδι. Ὁ Ἀλέξανδρος
 Σούτσος, οὗτινος τὰ πρῶτα ἔργα ἦσαν πολιτι-
 καὶ σάτυροι, ἐξέδωκε κατὰ τὸ 1836 εἰς πεζὸν
 καὶ εἰς ἔμμετρον λόγον ὑπὸ τὸν τίτλον Ἡ Ἑλ-
 ληνική πλάστιγγ ἐφημερίδα περιέχουσαν τινα
 τῶν ἀρίστων προϊόντων τοῦ διασῆμου τούτου
 ποιητοῦ. Μικρὸν μετὰ ταῦτα ἕτερος ποιητής,
 ὁ κ. Θ. Ὀρφανίδης, διέπρεψεν εἰς τὸ αὐτὸ εἶ-
 δος ἐν ταῖς στήλαις τοῦ Τυξότου. Ἀλλὰ, δι'
 ἀμφοτέρων τῶν φύλλων οἱ δύο οὗτοι ποιηταὶ
 δὲν ἐστοχάζοντο εἰ μὴ τῶν δημοσίων πραγμά-
 των. Καὶ ὅταν ἀκόμη ἐξέκλινον εἰς προσωπικό-
 τητας δὲν ἐξήρχοντο τῆς πολιτικῆς. Οἱ σατυ-
 ρικαὶ ἐφημεριδογράφοι τῶν ἡμερῶν μας ἐνόμι-
 σαν ὅτι δύνανται, καὶ ὅτι τοῖς εἶναι ἐπιτετραμ-
 μένον νὰ εὐρύνωσι τὸν κύκλον τῆς ἐπιθετικώ-
 τητός των. Τὸ ἰδιωτεύον ἄτομον, ἡ οἰκογένεια
 καθίσταται ὑπ' αὐτῶν ἀντικείμενον σχολίων,
 ἄτινα οὐδαμῶς διακρίνονται ἐπὶ ἀρχῇ πάντοτε
 λεπτότητι. Ἐπιζητοῦσι τὸ σκανδαλίον, ἐνίοτε
 μάλιστα τὸ ἀφαιρῶν. Ἐδικαιοῦντο τὶς νὰ
 υποθέσῃ, ὅτι ἡ Ἑλλάς δὲν ἐπροόδουσεν ἀρκούν-
 τως ἀκόμη ὡς πρὸς τὸν πολιτισμὸν, ὅπως ἔχη
 τοιοῦτου εἴδους τύπον. Ἀλλὰ τὸ κακὸν παρά-
 δειγμα εἶναι μεταδοτικόν. Αἱ Ἀθηναίαι γίνονται
 βαθμῆδόν πρωτεύουσα ὁμοίως πρὸς πάσας τὰς
 ἄλλας, εὐρίσκει δὲ τὶς ἐν αὐτῇ ἀπὸ τοῦδε πᾶν
 ὅ,τι εὐρίσκει ἀλλοθῶ. Δυστυχῶς δὲν εἶναι εὐ-
 καλον εἰς τοὺς μιμουμένους ἢ εἰσαγγόντας τὰ
 ξένα, νὰ θέτωσι τὴν χεῖρα πάντοτε ἐπὶ τοῦ ἀ-
 ρίστου πρὸς μίμησιν. Ἡ σύγχρονος τῆς Γαλ-
 λικῆς φιλολογίαι ἐν τῷ ἐξωτερικῷ ἐν γένει, ἰδίᾳ
 δ' ἐν Ἀθήναις, δὲν ἀντιπροσωπεύεται οὔτε διὰ
 τῶν καλλίστων πάντοτε μυθιστοριῶν, οὔτε διὰ
 τῶν ἀσπιλωτέρων δραμάτων. Εἶναι ἀνάγκη νὰ
 προσθέσωμεν, ὅτι συμβαίνει τὸ αὐτὸ ὡς πρὸς
 τὰς ἐφημερίδας, καὶ ὅτι δὲν ἔχει τὶς νὰ ζητή-
 σῃ πολὺ μακρὰν ἡμῶν, ὅπως ἀνακαλύψῃ τὰ
 πρότυπα τινῶν ἐκ τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος φύλλων;

Τὰ σατυρικά ταῦτα δημοσιεύματα δὲν εἶναι
 πάντα χωρὶς ἀξίας. Ἀπ' ἐναντίας τινὰ, μετὰ
 μέτρου καὶ πνεύματος γραφόμενά, τιμῶσι τοὺς
 ἐκυτῶν συντάκτας. Μεταξὺ ἄλλων δυνάμεθα
 νὰ σημειώσωμεν τὸν Ἀσμοδαῖον, οὗτινος αἱ
 γελοιογραφαὶ εἶναι συνεχῶς τόσον πνευματώ-
 δεις, ὅσον καὶ λεπτῶς ἐκτελεσμέναι. Ἔτερα
 ἐφημερίαι, τὸ Ἄλφ' ἤρπασαι, ἀποβαλοῦσα μικρὸν
 κατὰ μικρὸν τοὺς κωδωνίσκους, τοὺς χρησιμεύ-
 σκοντας κατ' ἀρχὰς πρὸς ἐπίσπασιν τῆς προσο-

1. Ὁ Ἑλληνικὸς ποιητικὸς κώδικς παρέχει ἀκριτῆν
 ἀσφάλειαν ἐναντίον τῶν καταχρήσεων τούτων. Ἡ δυσ-
 φήμη δὲν ἀφίεται ἀτιμώρητος ὑπὸ τοῦ νόμου ἄλλὰ
 παρομοίως φύσει βλάπτει ὅσους ἀνείκελ.

χῆς τοῦ δημοσίου, τείνει εἰς τὸ νὰ καταστή-
 σοθαρὸν φύλλον. Ἡ ἐφημερίς αὕτη ἰδρυθεῖσα
 ὑπὸ τὸν ἀνωτέρω ἐκκεντρικὸν τίτλον, (ὅστις
 εἶναι συνήθης ἐκφρασίς, ἀποδοθεῖσα τῷ Κομ-
 μουδούρφ, ὡς περιληπτικῆ τῆς πολιτικῆς αὐ-
 τοῦ), ἔσπευσε ν' ἀφαιρέσῃ ἀπὸ τὰς προμετωπί-
 δας αὐτῆς τὴν γελοιογραφίαν τοῦ διαπρεπούς
 ἀνδρός, ὅτε ἠγωνίζετο κατὰ τῆς νόσου, ὑφ' ἣν
 ἐπέπρωτο νὰ υποκύψῃ. Ἀλλ' ἐὰν ἡ γελοιογρα-
 φία ἐξέλιπεν, ὁ τίτλος τῆ ἀπομένει. Εὐχό-
 μεθα, ὅπως οἱ συντάκται τῆς λάθωσι τὸ θάρρος
 νὰ μεταβάλλωσι καὶ ταῦτον, ἀνυψούμενοι μάλ-
 λον καὶ μᾶλλον εἰς τὴν ὑπόληψιν τῆς σπου-
 δαίας μερίδος τῶν πολυαριθμῶν ἀναγνω-
 στῶν των.

Ἄλλη ἐφημερίς ὡσαύτως λίαν διαδεδομένη,
 ὁ Ράμπαρας, ἔλαβε τὸ ὄνομα ἐκ τοῦ δράματος
 τοῦ κ. Sardou, τὸ ὅποιον μετεφράσθη εἰς τὴν
 ἑλληνικὴν σχεδὸν ἅμα διδαχθὲν ἐν Παρισίοις.

Μικρὸν ἔργον θὰ ἦτο νὰ ἐπιθεωρήσῃ τις πάν-
 τα τὰ σατυρικά φύλλα. Αὐτὰ τὰ ὀνόματα μα-
 ρικῶν ἐξ αὐτῶν δεικνύουν, ὅτι προτιμώτερον εἶ-
 ναι νὰ μὴ ἐνασχολῆται τις ἄγαν περὶ αὐτὰ.
 Ἡ ἐπιτυχία τινῶν ἐκ τῶν ἐφημερίδων τούτων
 διήγειρε τὸν συναγωνισμὸν. Ἀλλ' ὅμως δὲν ἐ-
 δόθη εἰς τὸν καθένα νὰ ἔχῃ τὸ πνεῦμα πρόχει-
 ρον. Οἱ προσπαθοῦντες ν' ἀναπληρώσωσι τὴν ἐλ-
 λειψιν αὐτοῦ περιπίπτουσιν ἐνίοτε εἰς βωμολο-
 χίας ἢ ἀσεμνολογίας καὶ—κατὰ δυστυχίαν—
 πανταχοῦ ὑπάρχει μερὶς τις τοῦ δημοσίου δια-
 τειθειμένη νὰ ζητῇ τὴν εὐχαρίστησιν τῆς εἰς
 τὰ τοιαῦτα. Τὸ παρήγορον εἶναι, ὅτι αἱ πλεί-
 σται τῶν μὴ καλῶν δημοσιεύσεων τοῦ τοιοῦ-
 του εἴδους εἶναι βραχυβίαι. Εὐχῆς ἔργον θὰ
 ἦτο νὰ καταστή καὶ ἡ ἐμφάνισις αὐτῶν ἐπι-
 μᾶλλον καὶ μᾶλλον δυσχερέστερα.

Ὅπως δὲποτε εἶναι ἀναντίρρητον, ὅτι ὁ σα-
 τυρικός τύπος ἔλαβεν ἐν Ἑλλάδι μεγάλως δια-
 στάσεις. Ἐὰν αἱ πληροφορίες μου εἶναι ἀκρι-
 βεῖς, ἡ ἐν συνόλῳ κυκλοφορία τῶν ἐφημερίδων
 τούτων δὲν ὑπολείπεται διόλου τῆς τῶν σπου-
 δαίων πολιτικῶν φύλλων. Δὲν ἠδύνατό τις ἄ-
 ρά γε νὰ ζητήσῃ τοὺς λόγους τῆς ἐπιτυχίας
 αὐτῶν καὶ ἐν τούτοις: ὅτι πάντα τὰ τοιαῦτα
 φύλλα, ἐξαιρέσει ὀλιγίστων, γράφονται εἰς τὴν
 λαλουμένην; Οἱ συντάκται τῶν δὲν μεταχει-
 ρίζονται παρὰ μόνον τὴν δημῶδη ἑλληνικὴν
 γλῶσσαν. Ἀληθῶς εἰπεῖν δὲν τὴν γράφουσι
 πάντες ὡς ἀρίστα, καὶ ἐνκόλως διαβλέπει τις
 ὅτι ἐξέλεξαν τὴν ὁδὸν ταύτην οὐχὶ χάριν φι-
 λολογικῶν πεποιθήσεων, ἀλλ' ἀπλῶς, διότι
 τοῖς συμφέρει νὰ προσελκύωσι τὸ δημοσίον, λα-
 λούντες πρὸς αὐτὸ τὴν ἰδίαν του γλῶσσαν.
 Τοῦτο θεωροῦμέν ὡς ἐνδειξιν, τῆς ἰσχυρῆς ζω-
 τικότητος τῆς λαλουμένης ἑλληνικῆς γλώσ-
 σης; Ἐνδειξιν ἦτις μοὶ φαίνεται κεκτημένη με-
 γάλῃ σημασίᾳ.

Δύσκολον θὰ ἦτο νὰ εἴπῃ τις εἰς ποίαν γλῶσ-
 σαν γράφεται ὁ Κόρακας, σατυρική τῆς Λα-
 ρίσσης ἐφημερίς, κρῖνον ἐκ τοῦ ἀναῖ χερσὸς μου
 ἀριθμοῦ τῆς 1ης Ἀπριλίου. Ὁ ἐκδότης ἠθέλησε
 νὰ σκανδαλίσῃ τοὺς ἀναγνώστας αὐτοῦ, διὰ
 τῆς ἐκτυπώσεως χαρακτήρων τοῦ ἀλφαβήτου,
 κατὰ τύχην στοιχειοθετημένων. Μόνον ἡ ἀ-
 κροατικὴ τοῦ πρώτου τεμαχίου, τὸ ὅποιον εἶ-
 ναι δὴθεν ἔμμετρον, παρέχει τὴν λύσιν τοῦ αἰ-
 νίγματος.

Τὰ σατυρικά φύλλα, πάντα ἐν γένει, περιέ-
 χουν πρὸς τῷ πεζῷ λόγῳ καὶ στίχους. Ἀλλὰ
 πρὸ μικροῦ ἐξεδόθη ἐφημερίς συντασσόμενη εἰς
 στίχους ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους, μὴ ἐξαιρου-
 μένου τοῦ τίτλου, μηδὲ τῆς τοῦ τυπογράφου
 διευθύνσεως. Εἶναι ἔργον ποιητοῦ πνευματώ-
 δους καὶ ἀνεξαντλήτου τὴν εὐχέρειαν. Εὐχό-
 μεθα ὅπως ἡ εὐχέρεια αὐτοῦ ἀντιστῇ νικηφόρος
 εἰς τὴν σκληρὰν δοκιμασίαν τῆς καθ' ἑβδομάδα
 δημοσιεύσεως, ἂν καὶ αὐτὸς ὁ κ. Σουρῆς μᾶς
 ἐπληροφόρησε:

«Πῶς διὰ στίχους μηχανῆ δὲν ἐβρέθηκεν ἀκόμη».
 Ὁ κ. Σουρῆς ἔδωκεν εἰς τὴν ἐφημερίδα του
 τὸν ἐκφραστικὸν τίτλον: ὁ Ρωμηός, ὄνομα τὸ
 ὅποιον μᾶς φαίνεται δεόμενον ἐπεξηγήσεως:

Ἡ Αὐτοκρατορία τῆς Ἀνατολῆς, γενομένη
 πράγματι ἑλληνική, οὐχ ἦττον εἴχετο ἀδισαί-
 πτως καὶ πιστῶς τῆς ῥωμαϊκῆς παραδόσεως.
 Οἱ αὐτοκράτορες οὐδέποτε κατέλιπον τὴν προ-
 σωμίαν: Βασιλεῖς Ῥωμαίων. Ἡ πρωτεύου-
 σα, παρὰ τὸ ὄνομα τοῦ ἱδρυτοῦ τῆς, ἐτήρησε
 καὶ τὸ τῆς Νέας Ῥώμης. Οἱ κάτοικοι ἐθεω-
 ροῦντο καὶ ἐκαλοῦντο Ῥωμαῖοι. Ἡ τουρκικὴ
 κατακτησις διέκοψε μὲν διὰ παντὸς τὰς ἱστο-
 ρικὰς ταύτας ἀξιώσεις ἐπὶ τῆς διαδοχῆς τῆς
 Ῥώμης, ἐπαγίνωσεν ὅμως ἀπ' ἐτέρου τὴν ἰδέαν
 τῆς μεταρροπῆς τῶν Ἑλλήνων εἰς Ῥωμαίους.
 Ῥοῦμ τουρκιστὶ σημαίνει Ἑλληνας ἀκριβῶς, ὅ-
 πως διὰ τοὺς Ἑλλήνας ἀστοὺς τὸ ὄνομα Ῥω-
 μαῖος (ἢ κατὰ συνίτησιν Ῥωμηός) ἐσήμαινε
 τὴν ἑλληνικὴν ἐθνότητα καὶ συγχρόνως τὸ ὄρη-
 θόδοξον θρησκεῦμα. Τόσον δὲ μεταβλήθη ἡ ἀρ-
 χικὴ σημασία τῆς λέξεως, ὥστε αἱ τοῦ καθο-
 λικοῦ θρησκείματος Ἑλλήνες δὲν συνυπονο-
 οῦντο ὑπ' αὐτὴν, οὐδὲ ἤθελον νὰ συνυπονοῶν-
 ται ἀλλ' ἐκαλοῦντο πρὸς διαστολὴν ἀπὸ τῶν
 ὀρθοδόξων ὁμοεθνῶν των, Λατῖνοι ἢ Λυτικοὶ ἢ
 καὶ Φράγκοι. Μόνον οἱ κατὰ τε τὸ γένος καὶ
 τὸ θρησκεῦμα Ἑλλήνες ἐγένοντο Ῥωμαῖοι. Ἡ
 γλῶσσα τῶν Ῥωμαίων τούτων ὠνομάσθη φυ-
 σικὰ ῥωμαϊκὴ ἢ ῥωμαϊκὴ γλῶσσα: τοῦθ' ὅπερ
 μεταφράζεται οὐχὶ διὰ τῶν ἰσοδυνάμων lan-
 gue romaine, ἀλλὰ διὰ τοῦ langage romain
 ὅρου, ὅστις, οὐδὲν σημαίνων, ἐχρησίμευ-
 σε μόνον πρὸς διάδοσιν τῆς ἐσφαλμένης ἰδέας,
 τῆς συνεχῶς ἐκφρασθείσης περὶ τῆς ἑλληνικῆς
 γλώσσης, ὅτι εἶναι δὴθεν ἰδίωμα κατὰ μὲν τὸ

ἡμῶν τουρκικόν, κατὰ δὲ τὸ ἡμῶν ἰταλικόν.
 Ἡ δὲ ἐπέστη ὁ χρόνος, καθ' ὃν ἡ λέξις αὕτη
 romaine πρέπει νὰ πέσῃ εἰς ἀχρησίαν, ἀν-
 τικαθισταμένη ἀπλούστατα ὑπὸ τοῦ grec
 moderne, ἢ τοῦ neohellenique. Οἱ Ἕλληνες
 αὐτοὶ ἀπὸ τῆς ἐθνικῆς τῶν ἐξεγέρσεως (δηλο-
 νότι ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ παρόντος αἰῶνος) ἀνέ-
 λαβον τὸ ὄνομα Ἑλλήνες. Ἀλλ' ἡ μακρὰ τῶν
 αἰῶνων συνήθεια ὑφίσταται ἀκόμη καὶ ἡ ἐπω-
 νυμία Ῥωμαῖοι δὲν ἐλησημονήθη, πολλοὶ γε καὶ
 δεῖ. Περιεβλήθη ὅμως ἀπόχρησιν τινα τοῦ
 γελοίου. Ἡ προσωπομῖα Ῥωμαῖος ἢ Ῥωμηός
 συνυποδηλοῖ πάντοτε ἐκεῖνα τὰ ἐλαττώματα,
 ὅσα οἱ Ἕλληνες ἀρέσκονται μὲν ν' ἀποδίδωσιν
 εἰς ἑαυτούς, ἀλλ' οὐδαμῶς ἐπιτρέπουσιν εἰς τοὺς
 ξένους νὰ τοῖς ἀπονέμωσιν. Ἐχει ἀναλογίαν
 τινὰ πρὸς τὴν σημασίαν τὴν ἀποδιδδομένην ἐν
 τῇ Δύσει εἰς τ' ὄνομα βικτωριός. Ὡστε ὁ τί-
 τλος τοῦ φύλλου τοῦ κ. Σουρῆ ἀντιπροσωπεύει
 δὴθεν τὸν Ῥωμηὸν τὸν ἐστερημένον πάντων
 τῶν προτερημάτων καὶ τῶν ἀρετῶν τοῦ εὐ' ἡγ-
 μένου Ἑλλήνος.

Ἡ παρεμβασίς μᾶς ἀπεμάκρυνεν ὀλίγον τοῦ
 θέματος. Ἐπανέλθωμεν εἰς τὰς σπουδαίας ἐ-
 φημερίδας.

Κατὰ τὸ 1871 ὁ κ. de Saint-Hilaire ἐση-
 μείου ὡς ἀξίον παρατηρήσεως, ὅτι αἱ ἐκτὸς
 τῆς Ἑλλάδος δημοσιεύμεναι ἐφημερίδες ἦσαν
 μεγαλειότεραι τῶν ἐκδιδομένων ἐντὸς τοῦ ἑλλη-
 νικοῦ κράτους. Αἱ ἐφημερίδες τῶν Ἀθηνῶν καὶ
 τῆς καθ' αὐτὸ Ἑλλάδος, προσέθετεν, εἶναι ἐν
 γένει ἐφημερίδες μικροῦ σχήματος, ἐκτυπούμε-
 ναι εἰς δύο στήλας καὶ ἐπὶ ἐνὸς μόνου φύλλου
 τεσσάρων σελίδων.

Σήμερον ἐξ τοῦλάχιστον τῶν ἀθηναϊκῶν ἐ-
 φημερίδων, δύο τῆς Σύρου, δύο τῆς Κερκύρας
 καὶ μία τοῦ Βώλου δὲν δικαιῶσι πλέον τὴν
 περιγραφὴν ταύτην. Τὰ φύλλα ταῦτα ὑπολεί-
 πονται μὲν ἐτι τινῶν τῶν τῆς Κωνσταντινου-
 πόλεως ἢ τῆς Τεργέστης ὡς πρὸς τὸ μέγεθος,
 ἀλλ' οὐχὶ ὅσον πρότερον. Ἄλλαι τινὲς ἐφημε-
 ρίδες τῆς Ἑλλάδος, διατηροῦσαι τὸ ἀρχικὸν
 σχῆμα, ἐκδίδονται συνεχῶς εἰς διπλοῦν φύλ-
 λον, πρὸ πάντων ὅταν συνεδριάζῃ ἡ βουλὴ καὶ
 ὑπάρχουν ἐνδιαφέρουσαι βουλευτικαὶ συζητή-
 σεῖς πρὸς δημοσίευσιν.

Τὸ περιεχόμενον τῶν φύλλων τούτων εἶτ' ἐν
 Ἀθήναις, εἴτε ἐν ἄλλαις τῶν μεγαλειτέρων τῆς
 Ἑλλάδος πόλεων, δὲν διαφέρει πολὺ τοῦ τῶν
 εὐρωπαϊκῶν ἐφημερίδων. Πρὸ πάντων ὅμως λαμ-
 βάνονται ὡς ὑπόδειγμα τὰ γαλλικὰ φύλλα. Τι-
 νὲς ἐκζητοῦσι τὸ ὑπόδειγμα τοῦτο μεταξὺ τῶν
 παρισινῶν ἐφημερίδων, τῶν μᾶλλον καταγω-
 δῶν, ἂν οὐχὶ τῶν μᾶλλον σπουδαίων. Κύρια
 ἄρθρα (ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἄρθρα πολιτικῆς διαμά-
 χης), διάφορα, Ἐγγύρωι εἰδήσεις, Ἀποσπά-
 σματα ξένων ἐφημερίδων, Ἀνταποκρίσεις ἰδοῦ

έν συνόψει τί εύρίσκει τις έν αύταις. Σπουδαίων νεωτερισμόν είσήγαγεν ή έν Ελλάδα: ίδρυσις πρακτικῶν διεθνῶν τηλεγράφων, χάρις ταῖς ὁποίοις αἱ ἑλληνικαὶ ἐφημερίδες τηροῦσι τὸ δημόσιον ἐνήμερον τῶν έν τῇ ξένη συμβαινόντων. Πάν ὅ, τι συμβαίνει έν Εὐρώπῃ, καὶ ἰδίᾳ έν Παρισηίοις τὸ παρακολουθεῖ μετ' ἐνδιαφέροντος. Ἐν ταῖς τελευταίοις ἀριθμοῖς τῆς Ἐφημερίδος ὑπῆρχον λεπτομερεῖς νεκρολογικαὶ εἰδήσεις περὶ τοῦ Jules Sandeau καὶ τοῦ Laboulaye. Αἱ πρῶται παραστάσεις δραματικῶν ἔργων έν τῷ γαλλικῷ θεάτρῳ περιγράφονται συνήθως έν ἐκτάσει: ὑπὸ τοῦ φύλλου τούτου. Ἡ Ὄρα τῶν Ἀθηνῶν, ὡς καὶ μία ἐφημερίς τοῦ Βόλου εἰδημοσίευσαν μετάφρασιν τῆς τοῦ Renan διατριβῆς ἐπὶ τοῦ Ἰσλαμισμοῦ, ἡμέρας τινὰς μόλις μετὰ τὴν έν Σοφοῶν ἑορτασίαν του.

Αἱ τῶν ἐπαρχιῶν ἐφημερίδες, τηρουμένης έν παντὶ τῆς ἀναλογίας, εἶναι ὡς ἔγγιστα ὅ, τι εἶναι τὰ ἐπαρχιακὰ φύλλα έν πάσῃ ἄλλῃ χώρῳ. Ἐκδίδονται εἰς μικρὸν σχῆμα, μὴ ὑπερβαίνον συνήθως τὸ φύλλον τῶν τεσσαρῶν σελίδων εἰς δύο στήλας. Ἐχῶ δ' ὅπ' ὄψιν μου μίαν ἢ δύο ἐφημερίδας εἰς ἡμίφυλλον μόνον ἐκτυπωμένας. Πάντα σχεδόν τὰ φύλλα ταῦτα εἶναι ἑβδομαδιακὰ: τοῦθ' ὅπερ δὲν ἐμποδίζει πάντοτε τὸ κύριον ζήτηρον ἀπὸ τοῦ νὰ λαμβάνῃ διαστάσεις διατριβῆς, παρατεινόμενον ἀπὸ ἑβδομάδας εἰς ἑβδομάδα, μετὰ τὴν σημεῖωσιν «Συνέχεια εἰς τὸ προσηχὲς φύλλον». Αἱ ἐντόπια εἰδήσεις καὶ τὰ ἀτομικὰ ζητήματα κατέχουσι φυσικῶς τῷ λόγῳ μέγαν χῶρον έν ταῖς μικραῖς ταύταις ἐφημερίσιν. Ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐκδίδονται δύο, ἂν οὐχὶ πλείονες, έν τῷ αὐτῷ τόπῳ, ὧν ἐκάστη χρησιμεύει ὡς ὄργανον μίαις τῶν μερῶν, τῶν ἀντιποιουμένων τὴν ἐξουσίαν έν τῇ βουλῇ καὶ, κατὰ συνέπειαν έν ἐκάστη ἐκλογικῇ περιφερείᾳ.

Διηρημέναι ὡς πρὸς τὰ κομματικὰ ζητήματα πᾶσαι αὐταὶ αἱ ἐφημερίδες, συμφωνοῦσιν ὁμως ὡς πρὸς τοῦτο: ὅτι, έν τῇ ὑπερβολῇ τοῦ ὑπὲρ τῆς προόδου ζήλου τῶν παραπονοῦντων ἀπὸ κοινοῦ κατὰ τῶν ἐνεστώτων. Τίποτε, κατὰ τὴν γνώμην τῶν δὲν γίνεται ἀρκετὰ ταχέως, οὐδ' ἀρκετὰ καλῶς. Ἐάν, ἀνήκουσαι εἰς τὸ έν τῇ ἐξουσίᾳ κόμμα, ἀφίωσιν ἐξ ἀνάγκης εἰς τὰς τῆς ἐναντίας μερίδος συναδέλφους τῶν τὴν φροντίδα τοῦ νὰ καταπολεμῶσι τὴν κυβερνήσιν μέχρι τῆς προσηχῶς μεταβολῆς τοῦ ὑπουργείου, ἐπιτίθενται, έν τῷ μεταξύ κατὰ τῶν δημοτικῶν, τῶν ἀστυκῶν ἀρχῶν, τῆς διευθύνσεως τῶν ταχυδρομείων κ.τ.λ. Δὲν ἀκολουθοῦσι τὴν τοῦ Ἰσοκράτους παραίνεσιν: Στέρησέ μεν τὰ κάρντα, λήττει δὲ τὰ βελτία. Ἐκζητοῦσαι τὸ βέλτιον ὑπεροπδῶσὶ συνεχῶς τὸ ἀποκτῆθῆν ἀγαθόν. Ἐκ τούτου ἡ τάσις πρὸς τὸ φέγειν, ἡτις ὁμως ὀπωδηόποτε εἶναι ἐνδοξίς ἐθνικῆς

δραστηριότητος. Ἄλλως τε, ἐάν οἱ ψόγοι εἶναι ἀδίκαι, ἢ ἀδικία γίνεται μεταξύ Ἑλλήνων τὰ ζήτημα εἶναι οἰκογενειακόν, οἱ δ' ἐξωθεν οὐδὲ μὴ δικαιοῦνται ν' ἀναμιχθῶσι.

Ἀντιθέτως πρὸς τὸ τῶν σατυρικῶν φύλλων σύστημα, αἱ σπουδαῖαι ἐφημερίδες γράφονται εἰς τὴν καθαρεύουσαν τῶν λογίων γλώσσῃ. Ἄλλὰ τὰ ἑλληνικὰ τῶν εἶναι ἀρὰ γε τοιαῦτα, ὥστε νὰ ἱκανοποιήσουσι τὰς ἀξιώσεις τοῦ κ. Κόντου, τοῦ ὁποίου τὰς «Πρακτικὰς εἰδήσεις καὶ Διορθώσεις» πρὸ μικροῦ ἐβραβεύσεν ὁ ἡμέτερος σύλλογος; ἢ τὰς τοῦ κ. Λιβαδά, ὅστις ἐκ τοῦ βιβλίου τοῦ κ. Κόντου ἀφορμηθεὶς, δημοσιεύει τὴν στιγμὴν ταύτην έν ἐπιφυλλίδι τῆς Κλειῶς βαθεῖαν καὶ οὐχ ἤττον σοφὴν μελέτην ἐπὶ τῆς ἑλληνικῆς γλώσσῃς; Πολλοὺ γε καὶ δεῖ. Πολλοὶ τῶν ἡμετέρων ἐφημεριδογράφων δὲν θὰ εἶχον, νομίζομεν, λόγους νὰ μείνωσιν εὐχαριστημένοι, ἐάν ἡ γλώσσά τῶν ὑπεβάλλετο εἰς τὴν ἀνάλυσιν τοῦ ἐνὸς ἢ τοῦ ἑτέρου τῶν κριτῶν τούτων. Ὁ τελευταῖος ἐστὶ μείωσεν ἤδη, έν τινι τῶν έν λόγῳ ἐπιφυλλίδων, μερικὰ ἐκ τῶν σφαλμάτων, εἰς τὰ ὅποια περιπίπτουσιν οἱ εἴτε παραφράζοντες γαλλικοὺς ἰδιωτισμοὺς εἴτε χρώμενοι λέξιν ἀπλῶς καὶ ὡς ἔτυχε, χωρὶς νὰ σέβωνται ποσὸς τὴν γραμματικὴν ἢ τὸ συντακτικὸν τῆς ἑλληνικῆς γλώσσῃς. Παραδέχομαι τὸ ὄρθον τῶν τοιούτων παρατηρήσεων, ἐπιφυλάττομαι ὅμως, ἐάν μοι ἐπιτρέπεται, δύο τινα: Πρῶτον θεωρῶ λίαν δύσκολον ν' ἀπορευθῆ ὅλως διόλου ἢ ἐπίδρασις τῶν ξένων γλωσσῶν. Οἱ πλείστοι τῶν νέων λογίων καὶ ἐπιστημόνων τῆς Ἑλλάδος συμπληροῦσι τὰς σπουδὰς αὐτῶν έν τοῖς πανεπιστημίοις τῆς Δύσεως. Ἄλλὰ χωρὶς νὰ ἐξέλθωσι τῶν Ἀθηνῶν καὶ χωρὶς νὰ ὦσιν ἐπιστήμονες οἱ νέοι ἐκμανθάνουσι τὰς ξένας γλώσσας αἰκῶ, καὶ τρέφουσι τὰς ψυχὰς αὐτῶν διὰ τῆς ἀναγνώσεως ἄλλοδαπῶν βιβλίων. Τὰ ἑλληνικὰ δημοσιεύματα δὲν θὰ ἐξήρουν νὰ μᾶς τηρῶσιν ἐνημέρους τῆς συγχρόνου ἐπιστήμης, ἢ νὰ ἱκανοποιήσωσι τὴν περιέργειαν τῆς ἑλληνικῆς διανοίας, ἀπλήστως ἐχούσης πρὸς τὰ νέα. Πῶς λοιπὸν θὰ ἐμποδίσῃ τις τὰς σπουδὰς καὶ τ' ἀναγνώσματα ταῦτα ἀπὸ τοῦ νὰ συνηθίσωσι τὸν νοῦν ἡμῶν εἰς ποιὸν τινα τρόπον τοῦ σκέπτεσθαι: κ' ἐκφράζεσθαι. Καὶ ποῖα εἶναι ἐκεῖνη ἡ εὐρωπαϊκὴ γλώσσα, ἡτις δὲν ὑποκάπτει μέχρι τινὸς βαθμοῦ εἰς τὴν ἐπιρροὴν τῆς διεθνούς ἐπικοινωνίας; Τὸ μόνον ὅπερ ὀφείλει καὶ δύναται νὰ περιορίσῃ τὴν ἐπιρροὴν ταύτην εἶναι ἡ ἐμφύτος δύναμις, ἢ πᾶσα γλώσσα ἀρβύεται ἐκ τῆς ἰδίας αὐτῆς πρωτοτυπίας. Ἄλλὰ (αὐτὴ δὲ εἶναι ἡ δευτέρᾳ ἐπιφύλαξις μου) προσπαθοῦντες νὰ διορθώσωμεν τὴν ἑλληνικὴν διὰ τῆς ἐπαγωγῆς αὐτῆς εἰς τοὺς τύπους τῆς κλασικῆς ἀρχαιότητος, τελευταῖον κατασκευάζοντες έν

ἰδίωμα τεργητόν, τὸ ὅποσον έν ἀδεξίαις χερσὶν ἀποβαίνει προσφορώτερον παντὸς ἄλλου πρὸς ὑπερβολικὴν ἀπομίμησιν γλωσσῶν ἀλλοτρίων.

Τοῦτο βεβαίως δὲν θὰ συνέβαιεν ἐάν πάντες οἱ γράφοντες ἦσαν βαβαῖς ἑλληνισταί. Οἱ ὡς ἀριστα γνωρίζοντες τὴν ἀρχαίαν ἑλληνικὴν γράφουσι συνήθως τὴν νέαν μετὰ περισσοτέρας ἀπλότητος. Εἰμποροῦμεν ν' ἀναφέρωμεν ὡς παράδειγμα αὐτὸν τὸν κ. Κόντον, ἢ τὸν κ. Κουμανοῦδην, ὅστις μολατὰς ἐξέδωκε πρὸ μικροῦ ὀλιόκληρον τόμον λέξεων ἀθησαυρίστων μέχρι τοῦδε έν ταῖς ἑλληνικαῖς λεξικοῖς. Ὅσα βαθύτερον μελετᾷ τις τὴν ἑλληνικὴν καὶ τὴν γλωσσολογίαν έν γένει, τόσῳ μᾶλλον πείθεται, ὅτι πᾶσα γλώσσα ὀφείλει κατ' ἀνάγκην νὰ ὑποστῇ ἀλλοιώσεις καὶ μεταμορφώσεις, καὶ ὅτι θὰ ἦτο μάταιον, ὅσον κ' ἐπιβλαβὲς τὸ νὰ θέλη τις ν' ἀνακόψῃ τὴν φυσικὴν ἐπὶ τὰ πρόσω πορείαν τῆς. Ὁ κ. Λιβαδάς! ἐξαγγέλλει τὰς ἀληθείας ταύτας ὑψηφῶς καὶ θραυράλως. Ἀναγνωρίζει τὴν δύναμιν τῆς λογικῆς τοῦ λαοῦ, πρὸ τῆς ὁποίας ἡ λογικὴ τῶν γραμματικῶν ὀφείλει νὰ κλίνη τὸν αὐχέν. Πρωσθεβαίει, ὅτι δὲν πρέπει νὰ καταδικάζῃ τις λέξεις καθιερωμένας ὑπὸ προαιωνίου παραδόσεως, οὐδὲ νὰ θέλῃ καὶ καλὰ ν' ἀντικαταστήσῃ διὰ κλασικῶν τύπων τοὺς ὅσους ἡ νεότης γλώσσα ἐπολιτογράφησε διὰ μακρῶς παραδοχῆς. Ἐν ἐνὶ λόγῳ κηρύττει, ὅτι «ἡ νέα ἑλληνικὴ δὲν δύναται καὶ δὲν πρέπει νὰ γείνη ἡ ἀρχαία».

Ἀναμφιβόλως τὸ νεοελληνικὸν λεξικὸν ἀνάγκη νὰ συμπληρωθῇ καὶ αὐξηθῇ μετ' ὀνομασίας εἰδικὰς διὰ τὰς τέχνας, τὰ ἐπιτηδεύματα, τὰς ἐπιστήμας, ὡς ἡ ἀρχαίότης δὲν ἐγένωσκεν. Ἀνάγκη νὰ συνθεῶσι νέα λέξεις καὶ ὀρισθῇ ἑκάς διὰ παντὸς ἡ ἀποδοχὴ τῶν ὅσας μᾶς χορηγεῖ ἡ τῆς ἀρχαίας δαψίλια. Τοῦτο εἶναι τὸ ἔργον τῶν γραμματικῶν καὶ τῶν ἐπιστημόνων. Εὐκατεῖον δὲ ὅπως τὸ ἔργον τοῦτο συντελεσθῇ καλῶς καὶ ταχέως, ἢ καὶ ἡ νέα ἑλληνικὴ ἐξέλθῃ τὸ ἐνωρίτερον ἐκ τῆς περιόδου τῆς διαπλάσεως, ἢν εἰσέτι διερχεται, κ' ἐξαρκέσῃ πρὸς τὰς ἀνάγκας τοῦ νεωτέρου βίου. Ἄλλὰ πάντα ταῦτα δέον νὰ γίνωσι μετὰ μέτρου. Ἑλληνικὴ τις παροιμία συμβουλεύει νὰ μὴ ἀκολουθῆ τις ἀνεπιφυλάκτως «μὴδ' ὅλα τοῦ πνευματικοῦ, μὴδ' ὅλα τοῦ ἱατροῦ». Δὲν θὰ ἦτον ἀρὰ γε καλὸν νὰ πηρσέσῃ τις εἰς τὰ σοφὸν τοῦτο παράγγελμα: μὴδ' ὅλα τοῦ γραμματικοῦ; Καὶ δὲν εἶναι πλέον καιρὸς νὰ διακρτηροθῇ τις ὀλίγον κατὰ τῆς ὑπερβαλλούσης ἐπιρροῆς, ἢν οἱ τελευταῖοι οὗτοι ἐξασκῶσιν ἐπὶ τῆς λογίας ἡμῶν νεολαίας.

Ἄληθὲς ἡ σοφία ἔχει τι τὸ ἐπιβλητικόν. Ἐβλέπε τὴν «Κλειῶν» τῆς 12 Μαΐου 1883, ἀριθ. 1, 41.

καὶ τοῦτο τόσῳ μᾶλλον καθ' ὅσον, ἐπηρμένως ὑπὸ τῶν γνώσεων αὐτοῦ, ὁ ἐπιστήμων ποιεῖται τὴν ἀγνοίαν ἀντικείμενον τῆς περιφρονησεῶς του. Ὁ νεανίσκος, ὅστις, ἐξερχόμενος τοῦ γυμνασίου ἢ τοῦ πανεπιστημίου ἐπιζητεῖ πόρον ζωῆς έν τῷ ἐπιτηδεύματι τοῦ ἐφημεριδογράφου, δὲν εἶναι πάντοτε ἐρωδιασμένος δι' ἀρκούσης κλασικῆς πολυμαθείας. Βλέπων πόση σπουδαιότης ἀποδίδεται εἰς τὸ ἂν ἡ λέξις λαβὸς πρέπῃ νὰ ὀξύνηται ἢ νὰ περισπᾶται, ἀκούων, ὅτι σολομίζει ὁ μὲν! ἀπάντων τῶν Ἑλλήνων λέγων ἡ λέξις, μεταφραστικῆς, Βυζαντινῆς, ἀντὶ τῶν ὁ λέξις, μεταφραστικῆς, Βυζαντινῆς, ὅπως θὰ ἔλεγον, φαίνεται, οἱ ἀρχαῖοι τῆς καλῆς ἐποχῆς, αἰσθάνετ' ἐαυτὸν ἐξουθενωμένον ὑπὸ τὸ ἀγῆθος τῆς ἀμαθείας του. Κυριεῦεται ὑπὸ τοῦ φόβου μὴ ὑποπέσῃ εἰς λάθη χαρακτηριζόμενα διὰ τοῦ ἐπιπέτου βδελυρόν: τρέμει μὴ περιληφθῇ καὶ αὐτὸς εἰς τὸ πονηρόν κόμμα. Ὅπως σωθῇ δ' ἐκ τοῦ κινδύνου, ἐνγκυλιεῖται χερσὶ τε ποσὶ τε τὸ σφόδρα ἑλληνίζειν. Ὅσα ἤττον ἐνέκυψεν εἰς τὴν μελέτην τῶν κλασικῶν, τόσῳ μᾶλλον θὰ ἐπιδοθῇ εἰς τὴν ἐπιδίωξιν λέξεων ἡχεῶν καὶ πομπωδῶν φράσεων. Ἄλλως τε εἰς τὴν ἐπιτηδεύσιν ταύτην τὸν ἐνθαρρύνει τὸ ἀμαθὲς κοῖνον, τὸ ὅποσον, ὡς ὁ La Bruyere λέγει, τόσῳ μᾶλλον θουμάζει, ὅσα ἤττον ἐνοεῖ. Ἡ ἐπίδειξις γνώσεων, ὡς ὑποθέτει μεγάλας, τὸ θαμβώνει. Ἄλλὰ ἡ ἀνάγνωσις τῶν τοιούτων ἀρθρῶν, τὰ ὅποια δὲν ἐνοεῖ πάντοτε, τὸ ἐλκείει τοῦλάχιστον; Ἡ ἐπιτυχία τῶν φύλλων τῶν γραφομένων εἰς τὴν γλώσσᾳν του μοὶ φαίνεται μαρτυροῦσα τὸ ἐναντίον. Δὲν θὰ ἐπεθύμουν βεβαίως, ὅπως τὸ ὕφος σατυρικῶν τινῶν φύλλων καταστή τὸ ὑπόδειγμα τῶν σπουδαίων ἐφημεριδογράφων. Ἄλλὰ μετὰ τῆς γλώσσῃς τοῦ Ραμφοῦ καὶ ἑλληνικῶν ἐφημερίδων τινῶν τῆς Ἀρκαδίας! ὑπάρχει μέσος τις ὅρος, ὃν θὰ ἦτο καλὸν

1. Ἴδου δύο παραδείγματα ἐκ δύο ἐφημερίδων τῆς ἀρκαδικῆς πρωτεύουσῃς. Τὸ πρῶτον εἶναι ἀπόσπασμα ἐξ ἀρθροῦ ἱκαντῶν τοῦ ὀπουργίου Τρικούπη. «Ὁπόσον πρὸ μηνῶν ἢ τριούπειαις συμμορίαις ἱερούσδμου τὰ ἰθναλίτρια ἐκεῖνα καὶ ἐκέντρα νομοσχιδιάτων, τὸ ἐπαρχιακὸν τῆς Ἑλλάδος κοῖνον ἐκπληκτον καὶ μετ' ἀγωνίας ἰθεῖατο, προσηλωσαν τὴν ὄψιν ἐκεῖ εἰς τὴν πόλιν τῆς Ἀθηνᾶς, ἐνθα ἐτεταίνοντο τὰ πονηρὰ δίκτυα τὰ σκοποῦντα νὰ περισφίξωσιν ἐτι μᾶλλον τὴν ἐλευθερίαν του καὶ νὰ ἐντείνωσι πέραν τὴν μαρμασώδη αὐτοῦ ὀλιχὴν κατάστασιν, ἐπ' ὀφείλει τῆς θρασείας τῶν τεκτόνων ὀλιγαρχίας!... Ἀνθρώπου χιζιά τι καὶ πρὸς τὴν ἀφαιεῖα ἐρποντίας, ἄφω δ' ἐκ προπετείαις καὶ ἱταμότητος ἀναδισθίντας, ἀεὶ ἀνοψώσαμεν εἰς τὰ ὄψιστα τῆς πολιτείας, δελεασθέντας πρὸς στιγμὴν ἀπὸ πομπῶδεις καὶ κομπορημονας ἐπαγγελίας περὶ σφοδρῶν αἰκονομιῶν καὶ καλιγγενείας τῶν καχεκτοῦντων ἑλληνικῶν πραγμάτων». Τὸ ἐπόμενον εἶναι ἡ ἀρχὴ ἀρθροῦ ἐπὶ τοῦ ὀαντάτου τοῦ Κουμουνοῦδου. «Πρὶν ἢ ἀπομάξωμεν τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῖς θελοῦσι»

να επιζητήση, και εύκολον να επιτύχη ό γρα-
φων, εκτός έν ό σαυτός είναι να καταστή ή νε-
οελληνική αποκλειστικόν όργανον μιας τάξεως
λογίων.

Δέν μοι επιτρέπεται να τελειώσω την μελέ-
την ταύτην, όσον άτελής και άν είναι χωρίς
να είπω μίαν λέξιν και περί του περιοδικού
τύπου, όστις ώσαύτως άνεπτύχθη σπουδαίως
κατά τους τελευταίους τούτους χρόνους.

Ο κ. de Saint Hilaire κατά τό 1871 ή-
ρίθμει τά όνόματα όσών μόνον περιοδικών φύλ-
λων, ών έπτά μόν έδημοσιεύοντο έν Αθήναις,
τό δε όγδοον έν Νικηπύλῳ. Σήμερον ό αριθμός
τών ελληνικών περιοδικών συμποσούται εις τρι-
άκοντα, ών ελκοσι δημοσιεύοντ' έν Αθήναις.
Ίδού τά όνόματά των.

Έστία—Παρνασσός—Πλάτων—Φωνή της
Έκκλησίας—Θρησκευτική φωνή—Σιών—Ε-
φημερίς της ελληνικής και γαλλικής νομολο-
γίας—Νέα θέμις, νομικόν περιοδικόν—Φαίθος
—Γαληνός—Οικονομική επιθεώρησις—Ο έλ-
ληνικός χρόνος και ό Έλικών—Διάπλασις των
παιδών—Ο άσπής της Ανατολής—Επιθεώ-
ρησις πολιτική και φιλολογική—Αθηναίς—
Αττικόν Μουσείον—Αρχαιολογική εφημερίς
—Στρατιωτική Επιθεώρησις—Ο Νομολόγος
Έκτός τούτων έκδίδονται :

Ο Απόλλων (έν Πειραιεί), Ο Βιομήχανος
Έλλην (έν Σύρω), Ο Ζακύνθιος άνθών (έν Ζα-
κύνθῳ), Αλήθεια, Κόσμος, Θεατρική βιβλιο-
θήκη (έν Κωνσταν/πόλει), Ομηρος (έν Σμύρνῃ)
Σεραπειον (έν Αλεξανδρείᾳ), ό Έσπερος (έν
Λειψίᾳ). Δ. ΒΙΚΕΛΑΣ.

[Μετεφράση εκ του *Annuaire de l'Association pour
l'encouragement des études grecques en France* υπό Γ.
Μ. Βιζυηού].

Πρό ήμερῶν άνεγνώθη έν τῷ φιλολογικῷ συλλόγῳ
•Παρνασσῷ• υπό κ. Γ. Ίσιδ. Άκυλίση χαριστάτη και
λίαν διδακτική ἄμα διατριβή περί του χαρτοπαικτείν, εξ
ης τῆ εἰς μέναι τοῦ συγγράμματος παραχωρηθεί παραθίκομεν
ένταύθα τό επόμενον άπόσπασμα. Σ. τ. Δ.

ΤΟ ΧΑΡΤΟΠΑΙΚΤΕΙΝ

Από τίνος άρα γε εποχής εισήχθησαν παρ'
ήμιν τά παικτέχατα; Βιάζω ότι ή αύλή του
Βυζαντίου μόλις επρόφρασε την χρῆσιν αυτών,
επειδή πρό πολλού μόν είχαν επινασθη υπό των
Ένδών, όνομαζόντων αυτά *ταύταρ τας* (τέσ-
σάρας ρήγας; ή βασιλεις; ή στέμματα) και επί
τό συντομώτερον τας ή τάλ, εξ εκείνων δε τῶ
ἀπειμμήθησαν οι Αραβες κατά τόν 10' αιώνα,
και εκ τούτων πᾶ εισήγαγον εις την Εύρώπην,
ένα αιώνα μετέκείνον, οι προκομμένοι οι Σταυ-

δακροίς τοις χαθείν εις τόν θάνατον του έξόχου κο-
μοπολίτου Γαμπέτα, επέρωτο να κλαύσωμεν και σή-
μερον τόν θάνατον Έλληνας, οῦ τό όνομα ήν κεχα-
ραγμένον εις τῶν καρδιῶν πάντων των συμπολιτῶν του;
τόν θάνατον του Αλεξάνδρου Κομνηνούρου.

ροφόροι. Και πρότον εξετυπώθησαν έν Αύγού-
στα, έντός του έτους 1275, έπειτα δ' έν Ίτα-
λία, έντός του 1299, και βραδύτερον έν Γαλ-
λίᾳ, έντός του 1392, επί Καρόλου του 7',
πρός χρῆσιν αυτου και μόνου τό πρώτον.

Έκτοτε διεδόθησαν άπανταχοῦ της Εύρώ-
πης. Και έθεωρήθη μόν ακολουθως ή δήθεν παι-
δικᾶ αυτη ως όλεθρία, κφόνον και κήρα φέρου-
σα, διό και πολλάκις άπηγορεύθη διά νόμων,
έν Γαλλίᾳ δε μάλιστα, άλλ' όμως ή εξεις κατι-
σχυσε παντός νόμου' επατάχθη επανειλημμέ-
ως, άλλ' ύπερσχυσε πάντοτε' άποδειξίς ότι
τό θελόρητον κακόν άποβαίνει δυσάποσχετον
παρά τοις λαθοῦσι την εξιν.

Βίνας άρα γε υπρεπές εις άνθρωπον έχοντα
την συναίσθησιν της ιδίας αυτου αξιοπροσείας
τό να καθηται όλας ώρας πλησίον ενός τραπε-
ζίου, όπως ει δυνατόν εξαναγκάση τους συνε-
ταίρους να μετακινώσωσιν εις τούς θύλακας
του όσα άν εκθέσωσι χρήματα, πολλάκις δε
και όσα άφήκαν εις την οικίαν, και ένίοτε όσα
οὔτε έχουν, άλλ' εν' επάναγκες να δανεισθώσι;
Και παίζει λοιπόν ό τούτο πράττων, ή σπου-
δάζει σπουδαιότατα; Ας είπη ειλικρινώς άν
ότι παίζει δέν εινε πρόφασις όλας κενή.

Τό να σπουδάζη τις περί πορισμού χρημά-
των, έν τῷ γραφείῳ, ή έν τῷ εργαστηρίῳ του,
έν τῇ αγορά ή έν τῷ χρηματιστηρίῳ, οὔδεν β-
νειδος' έκκτος καταγίνεται να σύνορησῃ ή
να πλουτήσῃ δι' επαγέλματός τινος έντί-
μου' άλλ' ό τρέπων και την παιδιάν αυτην
εις βιοποριστικόν εργον διαδηλοῖ, ότι ή συ-
νήθης εργασία δέν επαρκεί εις τας χρείας ή
εις την άπληστίαν του, διό καταφεύγει και εις
την παιδιάν, ως εις εργον έπίσης προς αυτόν
σπουδαίον' τούτο δε άναντιρρήτως εινε άπρε-
πές, επειδή ή παιδιᾶ μετατρέπεται εις κυβεί-
αν, και οὔτε εις τό αξιοχρεων του άνδρός εκεί-
νου συμφέρει ή φήμη κυβευτου, οὔτε ή τιμή
του άνέχεται τοιοῦτο επίθετον. Ίντεῦθεν συμ-
περαίνει πᾶς τις κατά πόσον οι διαχειριζόμε-
νοι μάλιστα ξένα, ή δημόσια χρήματα, δύναν-
ται να ώσιν άνύποπτοι. έν χαρτοπαιξία σχετι-
κῶς βαρεία.

Μέχρι θέματος και μέχρις ώρας τίνος ό χαρ-
τοπαικτείν πιστεύεται ως άληθῶς παιζών' επεί-
κεινα όμως του εύλόγου θέματος' ή της επαρ-
κοῦς ώρας φωρᾶται ως μη παιζών πλέον, άλλ'
ως κάλυπτον την αισχροκερδειαν υπό τό πρό-
σχημα της άθώας παιδιᾶς, και ως αντιπαρα-
ταχθείς εις πυγμαχίαν, όπως ή αύτός κατα-
θραύση τους εδόντας του εναντίου του, ή αι-
σθανθῇ την ιδίαν σιαγόνα καταταθραυσμένην
υπέκεινου. Αν τό πάθη, εγείρεται έλεεινός' έλε-
εινός, επειδή και άδυνατεί να κρύψη την εκ-
του τραύματος άδυννηράν συναίσθησιν, Παλλά-
κις ό ήλιος τόν εδρίκει εκεί πελιδνόν την ύψιν

και εθλιον' ό ήλιος ανατέλλει εύλογία και
χαρά της φύσεως ανανηρούσης, ένῶ τᾶ κηρία
ανάπτουν έτι επί της πρασίνης τραπέζης δα-
κρυώδη και κατηναλωμένα υπό της παννυγι-
δος' καταχθόνιον τι του κατατρώχει την ψυ-
χήν' αισθάνεται αυχμαδές τι έντός της κε-
φαλῆς φέρον στείρωσιν εις τόν νουν, αυόν τι
έν τοις στήθεσι μαραίνον δ,τι γενναίον έν τη
καρδίᾳ' αι πύρινοι γλώσσαί των φωτών της
νοκτός, καταλαμβανόμεναι υπό των λευκαυ-
γών λαμπηδόνων της Ιλαρας ήους παρίσταν-
ται ως δαδες της κολάσεως, και ό χαρτοπαι-
κτης βλέπει τό άκαισίον τούτο όραμα πλέον
του χορευτου, έν ώσαύτως επρόφρασεν ή ανα-
τολή εκείνη, διότι οὔτως μόν τό βλέπει μόνον
διά των όμμάτων, ένῶ εκείνος τό έχει και έν
τῇ ψυχῇ' άπέρχεται σκαδε ως αυτόματον μάλ-
λον ή ως λόγος έν σώματι' καθ' όδόν άπαντα
τόν εργάτην εξεγερθέντα ήδη του ύπνου και
πορευόμενον επ' εύλόγιας, ένῶ αύτός πορεύε-
ται να ζητήσῃ τόν ύπνον επ' αναθέμασι' πρό
της κλίνης, άπορρίπτει άτυπυμόνως τῇ δε κά-
κεισε τᾶ φορέματά του, άλλᾶ μη αισθανόμενος
τούς θύλακας των βαρεῖς εκ του χρυσίου, ως
ήσαν ότε πρό τινων ώρων τᾶ ενεδύθη, κατα-
βάται αύτός έαυτόν' πίπτει δε τότε επί της
στρωμνῆς του βασιανίζων τόν νουν πόθεν να πυ-
ρισθῇ, και πᾶς ν' αναπληρώσῃ τᾶ άποσκαρ-
κισθέντα.

Πίστευε τώρα, πιστευε ει δυνατόν, ότι ή τι-
μη εινε στερωῶς προσκεκολλημένη και άδια-
σιστος έντός οὔτα καταπεποιημένης ψυχῆς.

Αν, τούναντίον, κατορθώσῃ να φέρῃ άναλ-
γήτως τό τραῦμα, χεῖρον τούτο, επειδή παρί-
σταται οῖος εθᾶς της κυβείας—un joueur ma-
dré,—και πρό τοιοῦτων μάλιστα χαρακτήρων,
τῇ άληθείᾳ, δικαίον έχει πᾶς άνθρωπος κατά
πάντα να δυσπιστῇ. Γινώσκω ότι υπρεπές θε-
ωρεται συνήθως ή τοιαύτη άταραξία, μάλιστα
δε και θαυμάζεται ύπ' ανθρώπων ποιᾶς τινος
αγωγῆς, άλλᾶ πράγματι εινε άγενῆς και μο-
χθηρᾶ' πολλῶν ετών ιδρωτες έντιμοι και μό-
χθοι δυσεκπέραντοι οὔχι αναισθητως καθορῶν-
ται εξηφανισμένοι έν ολίγαις ώραις εις τοιοῦ-
τους αναξίους αγῶνας, εἰμῆ υπό καρδιῶν πε-
πωρωμένων και πνευμάτων μη δισταζόντων
άπέναντι οἰωνόηποτε μέσων άθεμίτων ινα τους
αναπληρώσωσιν' ό έν ύπουργήματι θα δωροδο-
κηθῇ, δικαστής θα δεκασθῇ, στρατιωτικός δέν
θα εύορκησῇ, δικηγόρος θα άπιστήσῃ ή θα ά-
πληστήσῃ, ταμίας θα υπεξαίρεσῃ, έμπολεός θα
νοθείσῃ τᾶ σταθμά, έμπορος ή τραπεζίτης θα
καρδοκῆσῃ την καταλλήλον στιγμήν όπως ά-
νόψη την λαμπάδα της χρεωκοπίας' διότι ως
Ιερωτέρη και τῶν δεκα έντολῶν τηρεῖται με-
ταξύ χαρτοπαικτείν ή άποτίσις του δη λεγο-
μένου χρεός τιμῆς (dette d'honneur)' σφε-

περίσθητι, έξουδενώθητι, άτιμάσθητι, πωλή-
θητι, άλλᾶ πληρώσον έντός εικοσιτεσσάρων ώ-
ρων, και μέχρις όβολου, τᾶ όφειλόμενα εκ του
χαρτοπαιγνίου, έστω και άν ό κερδήσας σε ύ-
πόχρη κακοήθης τις άνθρωπος, έγνωσμένος ως
αισχροκερδῆς' ένῶ, άν χρεωστῆς εις τιμίον τινα
και χρηστόν δανειστήν, τόν άφίνας όλας πεν-
τάετηρίδας ή και δεκαετηρίδας να τήκεται πε-
ριμένων την άπόδοσιν των δανείων.

Ω, βεβαίως' ό χαρτοπαικτης λέγει ότι παί-
ζει διά τᾶ περάση ή δρα' άλλᾶ θέλετε να ίδῆ-
τε προφανέστατα ότι κενή τούτο εινε πρόφα-
σις; Παρατηρήσατε ότι, άν οι περί αυτόν λε-
σχηνεύοντες αἴφνης άναφέρωσι τι περιεργείας
εξίν, αύτός οὔδε προς στιγμήν διακόπτει την
ενασχόλησιν του ινα δώσῃ εις εκείνους προσο-
χήν τινα, εκτός άν ήκουεν' ότι κείσται ή οικία
του, ή ότι τό τέκνον του άποθνήσκει. Έρχο-
νται αἴφνης εις την οικίαν εκείνην προσωπίδες
(λέγω δε προσωπίδες θέλων να είπω προσωπι-
δοφορούντες, καθως παρά τοις αρχαίαις κρηπί-
δες παρωνομαζόντα συνειφαντικῶς οι πέζοι
στρατιῶται, γλαμάδες δε οι ιππεῖς, ως και
υπό των νεωτέρων γλωσσῶν maschere Ιταλι-
στι, και masques γαλλιστι, λέγονται οι προσω-
πεῖον φορούντες) Έρχονται προσωπίδες και
προχωροῦν εις τᾶ δώματα όπου ή χαρτοπαι-
ξία' ό χαρτοπαικτης μόλις στρέφει τό πρόσω-
πον και μειδιᾷ, μειδιᾷμα βεβιασμένον προς έ-
κείνην εξ αυτών, ήτις τῷ άπευθύνει χαριτολο-
γίαν τινα, άτυπυμῶν πότε να άφθῆ εις την
ήσυχίαν του, ή μάλλον εις τό εργον του.—Εἰς
έλλους τᾶ άστετα, καλή προσωπίς' ήμετε εδῶ,
ως βλέπετε, σπουδάζομεν.—Και όντως, προς
τόν χαρτοπαικτην, ό θραῦς εκείνος των μετα-
ξίνων δομίτων, αι όζειται παραφονία των προσω-
πίδων, μία χειραφίς πρότασις, έν κρυφαλά-
λημα εις τό ότίον του, φορτικώτατοι φαίνον-
ται περισπασμοί.

«Πλέον δέν φεύγουν αύτοι οι μασκαράδες;
πολύ εξανόστησαν.

«Ποῦς ήτον αύτός πᾶ σου ώμίλησε;
«Έεύρω κ' εγώ!... Ατού! άτού! ά-
τού! ρήγας κούπα! άσος καρρῶ! βόλα!»

Διά τᾶ περάση ή δρα' άλλ' ή δρα περιᾶ
και άν παιζών τις θεματίξῃ ολίγιστα, επειδή
οὔχ ήτον παθαίνεται υπό των περιπετειῶν του
παιγνίου' ή τυφλή τύχη και τότε σκανδαλίζει
κατατρέχουσα ή τέρπει συντρέχουσα.

«Πίνειν και παίζειν και δικία φρονεῖν, ε-
λεγε τις αρχαίος σοφός, Ίων ό Χτος' δέν έτυχε
να τᾶν αναγνώσω, άλλ' άπήνησα τό ρητόν
αυτου τούτο έν τοις Προλεγόμενοις του Κοραῆ,
και εκτότε τό ενετύπωσα εις την μνήμην μου
ως μίαν των πολυτίμων ύποθηκῶν των μεγα-
λων εκείνων προγόνων, ύποθηκῶν στερωῶν και
θαυμασιῶν και τούτων, ως τᾶ μαρμαρίνα εκεί-

νων ἀριστουργήματα. «Πίνειν και παίζειν και δίκαια φρονεῖν»· τούτέστι φρονεῖν δίκαια, ἢ σωφρονεῖν, και ἐν τῷ πίνειν και ἐν τῷ παίζειν. Σοὶ εὐαρεστέῃ ἢ χαροποιεῖσθαι· ἔλαβες τὴν ἔξιν της, δυστυχῶς· ἀλλ' αἰδοῦμενος σεαυτὸν και τὴν κρίσιν τῶν ἄλλων, μὴ θεμάτιζε ἢ τόσον μόνον, ὥστε νὰ παρίστασαι εὐγενῆς τὸ ἦθος και ἐν τῇ καταδρομῇ, εὐγενῆς και ἐν τῇ εὐμενεῖ τῆς τύχης· θεμάτιζε τόσον μόνον, ὥστε νὰ πιστεύῃ πᾶς γινώσκων τὰ κατὰ σε (και πολλάκις γινώσκονται τὰ καθ' ἡμᾶς· πλέον ἢ ὡς νομίζομεν), ὅτι, ἂν μὲν ἐζημιώθης, ἢ ζημία εἶνε παίγιον τῶντι πρὸς τοὺς πόρους σου, ἂν δὲ ἐκέρδησες, και τὸ κέρδος εἶνε ὅπως ἀνάδυνον πρὸς τοὺς πόρους τοῦ ἀντιπαίκτηου.

Θὰ μ' ἐρωτήσῃ τις ἴσως· — Ἄλλὰ, τέλος πάντων, ἐν τίνι μέτρῳ ὀρίζεις νὰ θεματίζῃ ὁ χαροποιεῖσθαι, ὡς ἀναλόγῳ πρὸς τὴν περιουσίαν του ἂν ὑποτεθῇ ὡς πλούσιος, ὥπως μὴ σοι φανῇ ὡς κερδαιόφρων, ἀλλ' ὡς ἀπλῶς διασκεδάζων τὸ ἀνιαρὸν τῆς ἀργίας; — Γινώσκω ἐν μέτρῳ, και φοβούμην μὴ ἂν τὸ εἶπω φανῶ παραδοξολόγος· ἀλλ' ἔστω γελάσεται ἢ θελα, πᾶς ὅστις ἐλευε συνήθειαι δι' ἐνὸς μόνου πενταλέπτου τὸν παρουσιάζομενον αὐτῷ ἐπαίτην, νὰ μὴ ἐκθέτῃ πλείονα τῶν 10 λεπτῶν εἰς τὰς λόγχας τῆς λεγομένης πρίμας (priques), και ἐπομένως ὄχι πλείονα τῶν 20 λεπτῶν εἰς τὰ ἀνθη (treffles)· 30 δὲ λεπτά εἰς τὰς π. / η - θους (carreaux) και 40 εἰς τὰς κόμπας (couurs)· ἐὰν ὅμως δύναται εἰς τὰς λόγχας νὰ ἐκθέσῃ δράχμας 10, ὡς πᾶς ἄλλος τὰ δέκα λεπτά, θὰ ἔσειεν εἰς ἕκαστον πτωχὸν ἐπαίτην ἐν πεντάδραχμον, και τότε, μάλιστα· οὗτος θὰ ἐπιστεῦστο ὡς δυνάμενος νὰ θεματίζῃ ἀνωδύτως· πεντάδραχμον, δεκάδραχμον ἢ και εικοσάδραχμον ὡς ἐν λεπτῶν, ἀναλόγως πάντοτε πρὸς τὴν ἐλευθεριότητα του εἰς ἐπαίτας· Ἄλλ' ἀκούω τοὺς ἀναβουάτας· — Καὶ πῶς! εἰς πάντα ἐπαίτην νὰ δίδῃ εικοσάδραχμον! Ἄλλ' οὕτω πῶς ὅλοι οἱ ἄπτεροι τῶν κατοίκων θὰ μετημιάζοντο εἰς ἐπαίτας και θὰ τὸν κατεπολιόρουν ἀπὸ φυλακῆς πρῶτες μέχρι νυκτός· δὲν θὰ ἐπῆρκει δ' εἰς τοῦτο οὔτε ποταμὸς χρυσοφόρος. Δὲν εἶνε πρακτικὸν τὸ μέτρον σου.

Ὁμολογῶ ὡς μὴ πρακτικὸν τὸ μέτρον, ἀλλ' ὅμως ἢ ἀναλογία ὑπάρχει σαφῆς, και μόνον ὑπεδείχθη δι' αὐτῆς ὅ,τι και ὅσον ἔδει.

Εἰς τῶν ἐπὶ βαθεῖ πλούτῳ φημιζομένων σημερον τραπεζιτῶν τῆς Εὐρώπης, ὁ Ρόσχιλδ, εἰσελθὼν πρῶτος ὑπὸ περιεργίας εἰς τὸ κυβερτήριον τοῦ Ὁμισούργου, και ἐρωτηθεὶς ὑπὸ φίλου ὅστις εἶχε προσέλθει εἰς αὐτὸν ἂν δὲν εἶχε διαθέσειν νὰ δοκιμάσῃ ὀλίγον τὴν τύχην, «Πρὸς ταιούτην δοκιμὴν, ἀπεκρίθη, δὲν εἶμαι ἀρκούντως πλούσιος»· Καὶ ὄντως, οἰοσδήποτε πλού-

τος, ἀπειδῶς ἀνοιγόμενος εἰς τὴν διάκρισιν τῆς τύχης, ἐπὶ τέλους θὰ ἐστείρευεν, ἐπειδὴ οὐδὲν ταύτης παραλογώτερον ἢ ἀπιστότερον ἢ ἐπιθυλοτέρου ἢ τυφλότερον. Ὅπως και ὅσον ἂν θέλῃς ἀνάμειξον τὰ παικτοχάρτα· ἢ τύχη καταφέρει τὰ τραύματά της ὡς γυνὴ σπασμωδούσα, ἢς αἱ χεῖρες παραπαίουσι δεξιὰ ἢ ἀριστερὰ ὅν τινα ἂν τύχῃσι και ὅπου ἂν τύχῃσι καταφέρουν μίαν εἰς σε και μίαν εἰς τὸν ἐναντίον· ἐναλλάξ, μέχοι πέντε, οὐκὼ ἢ δέκα· και ἂν νομίσῃς ὅτι τὸ ἀνὰ μία ἐναλλάξ θὰ κοπῆσῃ ἐπὶ τέλους, και τότε προσθεματίσης, εἶνε ἱκανὴ νὰ προβῇ και μέχρι δεκαπέντε, και μέχρις εἰκοσιν, ἐξακολουθούσα νὰ παίῃ ἐναλλάξ ἀνὰ μίαν. Ἐπειτα, ἐνδέχεται νὰ καταφέρῃ δύο εἰς τὸν ἐναντίον, και μόνον μίαν εἰς σε, ἢ τάναντι· δεκαπέντε ἢ και εἰκοσιν εἰς σε, και μόνον μίαν ἢ δύο εἰς τὸν ἐναντίον, ἢ και τάναντι. Μιῆδὲ πιστεύσης ὅτι ἀφοῦ σ' ἐπάταξεν εἰκοσάκις, θὰ στρέψῃ ἀφεύκτως τὰ τραύματα καὶ πρὸς τὸν ἐναντίον· ἔστιν ὅτε εἶνε ἱκανὴ καὶ πεντάκις και δεκάκις ἔτι νὰ σε πατάξῃ ἐν τῇ ἀλυγίᾳ της. Τὰ πάντα εἶνε ἱκανῶς οἰωνοῦντες συμπτώσιν, οἰωνοῦντες ἀνακουλουθίαν διδοῦντες οὐδὲν τὴν ἐμποδίζεις, οὐδὲν τὴν ἀναγκάζεις εἰς μέτρον ἢ ὄριον. Καθὼς ἐκλαμβάνεις ἐνίοτε ὅτι εὐρηκας τὰς ὁδοὺς της, οὕτως ἔρχεται ὥρα καθ' ἣν ὅπου ἂν τραπῆς πατάσσεσαι· δὲν σώζεσαι, εἰμὴ ἂν ἐξέλθῃς τῆς τροχιᾶς της, δηλαδή τῆς τραπέζης ἐφ' ἣς σπασμωδεῖ και, ὁ τῆς ἀλογιστίας! σύμβαινε ν' ἀναχωρήσῃς τραυματίας καθ' ἣν στιγμήν ἐμελλε νὰ παύσῃ τὴν καταφυρᾶν της και νὰ σε θεραπεύσῃ, ἂν ἔτι παρέμενες· ἀλλὰ και ὁ παραμένον ἐπ' ἐλπίδι τῆς ἀλλοιώσεως ταύτης κινδυνεύει τὸν ἔσχατον τῶν κινδύνων. Ἐνοεῖται δὲ ὅτι αὐριον ἢ μεθαύριον, μετὰ μίαν ἐβδομάδα ἢ ἕνα μῆνα, ἢ και ἕν ὄλιον ἔτος, ἐπιφυλάττει τὰ αὐτὰ και εἰς τὸν οὐτινος ἐφείσθη ἢ δὲν ἠνύόσῃ σταθερῶς κατὰ τὸν παρόντα μῆνα ἢ τὸ παρὸν ἔτος, καθήμενον ἐναντίον σου. Τὸ μόνον βέβαιον εἶνε, ὅτι ἐπὶ τέλους σύ τε και ὁ ἐναντίος θὰ ἔχετε νὰ παραπονήσῃτε ὅτι ἐπάτατε ἐν τῷ βυζαντίῳ ἀνακούφισιν· τὴν μόνον ἴσως ἀνακούφισιν ἣν οὐδεὶς ἀγάπη.

I. ΓΕΙΩΡΙΑΣ ΣΥΓΓΡΑΜΜΗΣ.

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΙΝΕΥΜΑ

Ὁ Σ*. οὐτινος ἢ ἀνηρία θὰ μείνῃ παροιμιώδης, εὐρίσκειται ἀκόμη εἰς τὴν κλίνην, ἐνῶ ὁ ἥλιος μεσουρανεῖ.

— Τί κάμνεις, ἀδελφε, αὐτοῦ; ἀκόμη κοιμάσαι; λέγει εἰσερχόμενος εἰς τὸ δωμάτιόν του εἰς φίλος του.

— Ξεκουράζομαι, καίμηνε. Ἐκοιμήθηκα.

δέκα ὥρας κατὰ σειράν· δὲν πρέπει λοιπὸν ὕστερ' ἀπ' αὐτὸ νὰ ξεκουρασθῶ ὀλίγον;!

* *

Ἡμέραν τινὰ ὁ Σέριδαν εἰσερχεται εἰς κομμάτιον ἵνα παραγγείλῃ μίαν φενάκην. Ὁ κομματῆς, ἀνθρωπος ἐλευθέριος και θέλων νὰ τιμῆσῃ τὸν ποιητὴν, τὸν προσκαλεῖ εἰς τὸ ὀπισθεν τοῦ ἐργαστηρίου του, ἵνα τῷ προσφέρῃ ἀναψυκτικόν τι. Ἐνταῦθα δὲ εἰδείχθη τόσον φιλόφρων και περιποιητικὸς, ὥστε ὁ ποιητῆς συνεκινήθη. Ὅταν ἐσηκώθησαν τῆς τραπέζης και ἐμελλον νὰ χωρισθῶσιν, ὁ Σέριδαν στροφόμενος πρὸς τὸν κομματῆν, τῷ λέγει·

— Νὰ σοῦ εἰπῶ, ἐσκέψην καλλίτερα, και δὲν ἐπιθυμῶ νὰ μοῦ κατασκευάσῃς τὴν φενάκην.

Ἐκπεπληγμένος και τεθλιμμένος ὁ ἄλλος ἀναφανεῖ:

— Δυστυχία μου! εἰς τί σὰς δυσηρέστησα, κύριε Σέριδαν;

— Ἐστέρας; λέγει ὁ ποιητῆς· μοῦ φαίνεσαι τίμως ἀνθρωπος και ἐπαναλαμβάνω ὅτι δὲν ἐπιθυμῶ νὰ μοῦ κατασκευάσῃς τὴν φενάκην μου, διότι δὲν εἶχα σκοπὸν νὰ τὴν πληρώσω. Θὰ ὑπάγω εἰς κανένα ἄλλον!

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

Ὁ στρατιώτης ἐν εἰρήνῃ εἶνε ὅ,τι ἢ θερμάστρα κατὰ τὸ θέρος· Οὐδεὶς βεβαίως συντός ἀνθρώπος θὰ φαντασθῇ ποτε νὰ κρημίσῃ τὴν θερμάστραν του, διότι ὁ ἡμεροδείκτης του σημειώνει Ἰούνιον μῆνα.

Μὴ ἀναβάλῃς ποτὲ τὰς διαρκῆς σου μέχρι τῆς στιγμῆς τοῦ θανάτου· διότι, ἀκριβῶς εἰπεῖν, ὁ θνήσκων δωρεῖται ἀγαθὰ οὐχὶ ἰδικὰ του πλέον, ἀλλ' εἰς ἄλλους ἀνήκοντα.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Κατὰ τὴν τελευταίαν ἀπογραφὴν ὁ πληθυσμὸς τοῦ Μεξικοῦ εἶνε 10,001,884, ὧν 4,826,442 τοῦ ἄρρενος και 5,175,442 τοῦ θήλεος φύλου.

Ἐν Μεξικῷ ὑπάρχουσιν 1,882,522 κάτοικοι εἰς τὴν καυκασιαν ἀνήκοντες φυλὴν, 3,765,044 εἰς τὴν ἰθαγενῆ ἀμερικανικὴν και 4,254,318 μιγάδες.

Κατ' ἀκριβεῖς σημειώσεις ἐν ἔτει 1883 ἐναυαγήσαν ἰστιοφόρα μὲν πλοῖα 2011, ἀτμό-

πλοῖα δὲ 626. Ἐκ τούτων 1040 ἰστιοφόρα και 431 ἀτμόπλοια ἀνήκον εἰς Ἀγγλοὺς. Ἐκ τῶν ναυαγίων τούτων ἀπωλέσθησαν κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος 4,200 ἀνθρώποι.

Ἡ Βελγικὴ Ἀνεξαρτησία ἀφηγείται ἀστεῖον ἀνέκδοτον περὶ τοῦ Γλαδστονωσ, συμβῶν πρὸ τινος ἐν τῷ περὶ τῆς ἀγροτικῆς αὐτοῦ κατωικίας, ἐν Χαθάρδεν. Ἡ ἐκεῖ ἀστυνομία, ὑποπτεύουσα πανταχοῦ συναμοτάς και δολιφόνους, συνέλαβεν ἐργάτην τινὰ, ὅστις ἤρχετο εἰς τὴν ἐπαυλιν τοῦ πρωθυπουργοῦ μετ' ἠθους σφάδρα τετραραγμένον και τρόπους παρέρχοντας πολλὰς ὑπονοίας. Ὑποβλήθει εἰς ἀστυερὰν ἀνάκρισιν ὁ ἀνθρωπος οὗτος, — ἐργάτης ἐκ Βιρμιγκάμης — ἐδικαίωσε τὰς φρικτοτάτας ὑπονοίας τῆς ἀστυνομικῆς εὐρεθείς κάτοχος ἱσχυροῦ πελέκως, ὃν ἐκρυπτεν ὑπὸ τὸ ἐπανωφόριόν του. Εἰς μάτην διεμαρτύρητο ὅτι ἐξ ἀκρου θημιμασμοῦ πρὸς τὸν κ. Γλαδστονω εἶχεν ἐπιτήδεις κατασκευάσει τὸν πέλεκυν ἵνα τὸν προσφέρῃ δῶρον εἰς τὸν δεινδοτόμον πρωθυπουργόν, ἢ ἀστυνομία οὐδὲν ἤθελε νὰ πιστεύσῃ. Τελευταίον μὴ γινώσκουσα τί νὰ ἀποφασίσῃ, ἀπέστειλε πρᾶκτορα αὐτῆς εἰς τὸν κ. Γλαδστονω ἵνα τῷ διηγηθῇ τὸ γεγονός. Ὁ πρωθυπουργὸς διέταξε τότε νὰ προσαγγάσῃ αὐτῷ τὸν ἕναχον, ὅστις ἐπεβεβαίωσε τὴν πρώτην του ἡμολογίαν και προσήνεγκεν αὐτῷ τὸν πέλεκυν μετ' ἐνδείξεων ἀκρου σεβασμοῦ. Ὁ δὲ Γλαδστονω ἐδέχθη αὐτὸν γελῶν, ἔσφιξεν εἰλικρινῶς τὴν χεῖρα τοῦ ἐκ Βιρμιγκάμης ἐργάτου, και παρεκάλεσε τὴν ἀστυνομίαν ἵνα τοῦ λοιποῦ μετριώσῃ ὀλίγον τὸν ζήλόν της.

Καὶ τοὶ ὁσήμεροι δεινότεροι καθίσταται ὁ περὶ ὑπέρβειας ἀγῶν τῶν ἀνθρώπων, φαίνεται ἐν τούτοις ὅτι ἢ θνησιμότης παρ' αὐτοῖς βαίνει ἐλαττωμένη. Τοῦτο ἀπέδειξε σοφῶς τις ἐπιστήμων διὰ τοῦ ἐπομένου ὑπολογισμοῦ: Ὁ κ. Burdeau, διαίρεσας τὸν αἰῶνα ἡμῶν εἰς περιόδους πενταετείς, εὐρίσκει ὅτι ἐν ἀρχῇ μὲν τοῦ αἰῶνος ἀπέθνησκον κατὰ μέσον ὄρον 264 πρόσωπα ἐπὶ 10,000 κατοίκων, ἐνῶ κατὰ τὰ τελευταία ταῦτα ἔτη ἀποθνήσκουσι μόνον 223 πρόσωπα.

Ἐὰν δ' ὁ αἰὼν διαιρέθῃ εἰς περιόδους εικοσαετείς, εὐρίσκαμεν ὅτι ἀπὸ τοῦ 1800—1820 ἀπέθνησκον κατὰ μέσον ὄρον 260 ἀνθρώποι ἐπὶ 10,000 κατοίκων ἀπὸ τοῦ 1820—1840 ἀπέθνησκον 250 ἀπὸ τοῦ 1840—1860 ἀπέθνησκον 237, και ἀπὸ τοῦ 1860—1880 μόνον 234.

Περίεργον στοίχημα συνήψεν Ἀγγλος τις

πρός άλλων συμπατριώτην του. Συνίστατο δὲ τὸ στοίχημα εἰς τοῦτο, ὅτι ὁ προτεινόμενος ἀνελάμβανε νὰ ἐκτελέσῃ πορείαν χιλίων βημάτων πρὶν ἢ ὁ ἄλλος κατορθώσῃ νὰ φάγῃ μικρὸν ψωμίον 10 λεπτῶν. Τοῦ στοίχηματος ἔθλον ἐτέθησαν 1000 φράγκα. Καθ' ἣν λοιπὸν στιγμήν ὁ εἰς ἤρχιζε τὴν πορείαν, ἤρχιζε καὶ ὁ ἄλλος νὰ τρώγῃ τὸν ἄρτισκον. Ἄλλ' εἶτε ἡ συγκίνησις συνέσφιξε τὸν λάρυγγά του—ἀσθένιατε συμβαίνει καὶ εἰς τοὺς αἰδοῦς—εἶτε ἐξ ἄλλης αἰτίας, μόλις κατώρθωσε νὰ καταπῆ τρεῖς φράγκας, ἐνῶ ὁ ἄλλος συνεπλήρωσεν τὴν πορείαν τῶν χιλίων βημάτων.

Περὶ τοῦ ἀλιευτικῆς πληθυσμοῦ καὶ τῶν ἐκ τῆς ἀλιείας προσόδων τῶν διαφόρων ἐθνῶν τῆς Εὐρώπης εὐρίσκουμεν τὰς ἐπομένους πληροφορίας ἐν γαλλικῇ ἐφημερίδι. Πρώτη ἐν τῷ κλάδῳ τούτῳ φαίνεται ἡ Ἀγγλία, ἔχουσα 120,000 ἀλιεῖς καὶ ἀπολαμβάνουσα ἐτησίως ἐκ τῆς ἀλιείας 11,000,000 λιρῶν στερλινῶν (275 ἑκατομμύρια φράγκων). Πρώτιστον δὲ ἀλιευτικὸν πρῶτόν αὐτῆς εἶνε ἡ ἀρέγκα, ὁ ἰχθύς τοῦ πένητος ἐν Ἀγγλίᾳ. Μετ' αὐτὴν ἔρχεται ἡ Γαλλία ἀριθμοῦσα 83,845 ἀλιεῖς καὶ ἀπολαμβάνουσα 93 ἑκατομμύρια φράγκων. Οἱ Ὀλλανδοὶ ἀλιεύουσιν ἐτησίως 200,000,000 ἀρεγκῶν, ἃς διατηροῦσιν ἐν βαρελίοις, καὶ 50,000,000 ἃς πωλοῦσι νωπὰς. Ἡ Ἰταλία εἰσπράττει ἐκ τῆς ἀλιείας 40,000,000 φράγκων, ἔχει δ' ἀλιεῖς 60,000· ἡ δὲ Ἰσπανία ἐξάγει ἀλιευτικὰ πρῶτόντα 2 μόνον ἑκατομμυρίων φράγκων.

Πάσας ἑμὲς τῆς Εὐρώπης τὰς χώρας ὑπερτεροῦσι καὶ ἐν τῇ βιομηχανίᾳ ταύτῃ αἱ Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι τῆς Ἀμερικῆς κατὰ τὴν τελειότητα τῶν ἀλιευτικῶν ὀργάνων, τὰ μέγεθος τῶν πλοίων καὶ τὸν πλοῦτον τῶν ἰχθύων, ὧν 1500 εἶδη εὐρίσκονται εἰς τὰς θαλάσσας τῆς χώρας. Τῆς σπουδαιότητος δὲ τῆς ἀλιείας ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτεῖαις μικρότερον ἀσφαλὲς εἶνε ὅτι τὰ ἐξ αὐτῆς εἰσπραθέντα κατὰ τὸ 1881 ἀνῆλθον εἰς τὸ μέγιστον ποσὸν 20,000,000 λιρῶν στερλινῶν, ἧτοι 500,000,000 φράγκων.

Ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Ρωσίας καὶ ὁ βασιλεὺς τῆς Ἰταλίας φημίζονται ὡς αἱ ἐπιδοξιώτατοι ἱππεῖς μεταξὺ τῶν ἡγεμόνων τῆς Εὐρώπης, ἀλλ' ὁ Τσάρος δὲν εὐδοκίμει ὁμοίως καὶ εἰς τὴν σκοποβολὴν καὶ τὴν ξιφομαχίαν.

Ὁ βασιλεὺς τῆς Ἰσπανίας Ἀλφόνσος θεωρεῖται ὡς πρώτης δυνάμεως ξιφομάχος, ὁ δὲ τῆς Αὐστρίας αὐτοκράτωρ εἶνε, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Βίκτορος Ἐμμανουήλ, ὁ δεξιώτερος σκοπευτής. Σκοπευτής ἀριστος θεωρεῖται καὶ ὁ βασιλεὺς τῆς Σερβίας Μιλόνοβ, ὡς ξιφομάχος

δ' ἐπιδοξίῳ φημίζονται καὶ ὁ πρόγκρη διάδοχος τῆς Γερμανίας, ὁ μέγας δούξ τοῦ Σαξονοῦργου, ὁ ἀρχιδούξ τῆς Αὐστρίας Ροδόλφος, καὶ ὁ μέγας δούξ Βλαδὶμηρος.

Κατὰ τινὰ ἐπιθεώρησιν δημοσιευθεῖσαν ὑπὸ τῆς ἐν Βέρνη ἐκδομένης διεθνοῦς ταχυδρομικῆς ἐφημερίδος περὶ τῆς λειτουργίας τῆς διεθνοῦς ταχυδρομικῆς ἐνώσεως, αὐτὴ περιλαμβάνει νῦν 46 κράτη ἔχοντα πληθυσμὸν 801,029,000. Πρὸς ὑπηρεσίαν τοῦ πληθυσμοῦ τούτου εἰσὶν ἐν ἐνεργείᾳ 114,314 ταχυδρομικὰ γραφεῖα καὶ 387,695 ὑπάλληλοι· κινώτια δὲ ταχυδρομικὰ ὑπάρχουσιν 243,457. Διὰ τῶν ταχυδρομικῶν τούτων γραφείων ἐκυκλοφόρησαν 9,812 ἑκατομμύρια ἀντικειμένων, ἧτοι 4,756 ἑκατομμύρια ἐπιστολῶν, 838 ἑκατομμύρια δεληταρίων, 1,454 ἑκατομμύρια ἐντόπιων 78 ἑκατομμύρια ἐμπορικῶν δειγμάτων, 2,394 ἑκατομμύρια φύλλων ἐφημερίδων καὶ περιοδικῶν, 10 ἑκατομμύρια ταχυδρομικῶν ἐνταλμάτων συναπαρτιζόντων τὸ ποσὸν 885 ἑκατομμυρίων φράγκων, 15 ἑκατομμύρια ὀνομαστικαὶ ἐπιταγαὶ ἀξίας 198 ἑκατομμυρίων φράγκων, 37 ἑκατομμύρια ἐπιστολῶν περιεχουσῶν ἀξίας 37,392 ἑκατομμύρια φράγκων, 112 ἑκατομμύρια ταχυδρομικαὶ δηλώσεις εἰς πληρωμὴν 7,442 ἑκατομμυρίων φράγκων, 27 ἑκατομμύρια δεμάτων ἐχόντων ἀξίαν 9,492 ἑκατομμύρια φράγκων καὶ 91 ἑκατομμύρια δεμάτων ἀνευ ἀξίας. Ὑπὸ τὴν οἰκονομικὴν ἔποψιν ἡ ταχυδρομικὴ ὑπηρεσία τῆς διεθνοῦς ἐνώσεως παρουσιάζει τὰ ἐπόμενα ἐξαγόμενα: Εἰσπραχθήσαν φράγκα 999,422,207, ἐδαπανήθησαν δὲ 871,458,892 φράγκα, ἧτοι ἔμεινε περίσσευμα 127,963,316 φράγκα.

Ἐν αὐστριακῇ ἐφημερίδι ἐδημοσιεύθη περίεργος σύγκρισις τοῦ Σαρκαγέθου πρὸς τὴν αὐστριακῆς κατοχῆς καὶ μετ' αὐτὴν. Ἐν διαστήματι πέντε ἐτῶν ἡ πρωτεύουσα τῆς Βοσνίας μετέβαλεν ὅλως ὄψιν καὶ ἀπὸ ἀνατολικῆς ἐγένετο ἡμειουρωπαϊκὴ πόλις. Καθ' ἑκάστην ἀνεγείρονται νέα κτίρια καὶ ἰδρύονται νέα ἐργαστήρια, ὁ δὲ πληθυσμὸς αὐξάνει διὰ τῆς προσελύσεως ὑπαλλήλων, ἐμπόρων, ἐργαζτῶν. Ὅδοί τινες ἐρρυμοτομήθησαν, δὲν περιφέρονται δὲ πλέον ἐν αὐταῖς ἀγέλαι ἀδραπέτων κυνῶν. Ὁ ξένος εὐρίσκει εὐρωπαϊκὰ ξενδοχεῖα, ζυθοπωλεῖα καὶ καφενεῖα ἐφ' ὅσον δὲ διαδίδεται ὁ πολιτισμὸς, οἱ Ὁθῶμανοὶ ἀποχωροῦσιν εἰς τὰς ἀποκέντρους συνοικίας τῆς πόλεως. Πολλοὶ τῶν ἰθαγενῶν φέρουσιν ἤδη τὸν εὐρωπαϊκὸν ἱματισμὸν, αἱ δὲ γυναῖκες τῶν ἐνδύονται κατὰ τοὺς συρμούς τῶν Παρισίων.